КРАКІВСЬКІ ВІСТІ

Народній часопис для Ґенерал-Ґубернаторства

Ч. 61. Краків, 8. липня 1940.

„Krakauer Nachrichten"
Ukrainische Volkszeitung
für das
General-Gouvernement

Adresse der Redaktion:
„Krakauer Nachrichten"
Krakau, Orzeszkowagasse 7. II
Fernsprecher 104-81.

Adresse der Administration:
Krakau, Karmeliterstrass 34 II.
Fernsprecher 230-39

30 сот.

ПЕРЕДПЛАТА
в краю і закордоном:
місячно 3 зол. 50 сот.
чвертьрічно 10 зол. 50 сот.
піврічно 20 золотих
річно 40 золотих
Курс 1 нім. марки 2 зол.
Адреса Редакції: Краків, Ожешкової 7, тел. 104.81
Адреса: Адміністр. Краків, Кармелітська 34, тел. 230-39
Дирекції: ч. тел. 137-42

ВИХОДИТЬ В ПОНЕДІЛОК, СЕРЕДУ І ПЯТНИЦЮ

Зірвання зносин

між Францією та Анґлією

Женева, 5. 7. Французький уряд у Віші подає: В звязку з нечуваним нападом анґлійської ескадри на французькі военні кораблі під Мер-ель Кебір, рада міністрів під проводом през. Лебрена на засіданні в четвер 4. ц. м. рано вирішила ЗІРВАТИ ДИПЛЬОМАТИЧНІ ЗНОСИНИ З АНҐЛІЄЮ, та висловила признання французькій ескадрі за її геройську поставу.

Брутальне насильство Анґлії

над французькою фльотою

Берлін. У Льондоні урядово проголошено, що 3. липня анґлійська фльота напала французьку, щоб перевести контролю на кораблях, які знаходилися в анґлійських пристанях. У часі того трусу згинуло двох французів, але подробиць не подано. Негайно після того анґлійці вислала ультимат французькій фльоті у північно-африканських пристанях. Щоб оправдати своє брутальне діло, анґлійці заявили цинічно, немов то би Німеччина користуючись перемирям з Францією, задумала вжити французьку военну фльоту до боротьби з Анґлією. Дальше анґлійський уряд заявив, що жалко, що командант французької фльоти в Орані не брав під увагу всіх завваг Анґлії. Тому анґлійці мусіли почати акцію проти французьких кораблів в Орані. Стільки в анґлійському комунікаті.

Подробиці тієї нечуваної брутальности анґлійських піратів такі: У середу появилися в Орані, у французькій военній пристані в Альжирі три анґлійські боеві кораблі, одна авіоматка, три кружляки і легка фльотиля. Анґлійці зажадали від команданта французької фльоти віддачі кораблів, бо в противному разі анґлійська фльота їх затопить. Анґлійці дожидають відповіди 6 годин. Французький адмірал відкинув ультимат і заявив, що на насилля відповість силою. Тоді анґлійські кораблі напали на кораблі свойого недавного союзника і почався бій. Французький адмірал дістав від свого уряду приказ виплисти на море абр згинути. Французькі кораблі в Александрії рішені теж силою пробитися до Бізерти.

Слід відмітити, що на основі німецько-французького перемиря Гітлер дозволив французькому урядові затопити французькі кораблі, якщо вони мали б попасти в руки анґлійців, щоб ті кораблі не приймали участи у війні.

ВИЯСНЕННЯ ФРАНЦУСЬКОГО УРЯДУ.

У Клермон-Феран проголошено в четвер 4 ц. м. урядовий комунікат про брутальне насильство анґлійців в Орані. Комунікат насвітлює дійсний хід справи, а саме: 3. 7. приплила анґл. фльота до Орану, де стояли заякорені французькі кораблі згідно з німецько-французьким перемирям. Анґлійський адмірал зажадав від французького команданта фльоти до 6 годин видачі кораблів анґлійцям, бо у противному випадку потопить їх! Одначе анґлійці не дотримали 6 годинного речинця і замінували рейд, внеможливлюючи таким чином відплив французьким кораблям із пристані. Коли ж французький адмірал відмовився виконати наказ, тоді анґлійські кораблі почали стріляти до французьких. З огляду на цей нечуваний вчинок анґлійців, французький уряд дав приказ усім своїм кораблям, що є в Александрії, бути в поготівлі та відплисти на море. Одночасно з огляду на те, що ще вчерашний союзник нападає на французькі кораблі, французькі кораблі дістали наказ затримувати кожний анґлійський торговельний корабель і на будьякий наступ відповідати вогнем.

ФРАНЦУЗИ НЕ БУЛИ ПРИГОТОВАНІ ДО БОЮ.

Вкінці слід ще відмітити, що французькі кораблі в Орані не були приготовані до бою і не мали змоги вжити важких гармат до оборони підчас нападу анґлійців. Внаслідок бою згоріли французькі кораблі »Praванс«, »Штрасбурґ« і авіоматка »Моґадор«. Корабель »Бретонія« наїхав на анґлійську міну і вилетів у повітря. Частина французьких кораблів вспіла таки пробитися і відплила.

—o—

Використаймо ферії

Холм, у червні 1940.

Перший етап в орґанізації українських шкіл вже поза нами. Майже з нічого повстали наші школи. Люди доброї волі, що іноді не мали нічого спільного з навчанням, в голоді та холоді учили дітей розмовляти, читати і писати в рідній мові. Учити треба було всіх дітей. І тих, що до школи не ходили, і тих, що покінчили т. зв. 7-клясівки.

Коли в першому орґанізаційному етапі учитель мусів старатися про все від початку: стягати дітей до школи, добиватись затвердження влади, то тепер треба буде зорґанізувати вже нормальну працю під педаґоґічним оглядом. Поміж нашим учительством є тепер багацько усяких матуристів, студентів, садівничок; є поміж ними і чимало старих б. російських учителів, що за Польщі в шкільництві не працювали; маємо і певну кількість б. польських учителів, врешті маємо невелику кількість учителів українських шкіл з Галичини. Вже з того видно, яку ріжноманітну фахову підготову до праці має наше учительство. На вирівнання рівня тієї підготови мусимо тепер звернути якнайбільшу увагу.

Всі ті особи, що не були учителями, а хочуть ними дальше бути, повинні поширити свою освіту з обсягу психольоґії, історії виховання, методики й дидактики. Прийде їм то тим легше, що мають уже студії в середній школі і рік практики в школі за собою, а це не маловажне для учителя.

Тесаме відноситься й до б. російських учителів. Від того часу, як здобули вони свої учительські дипльоми і покинули учительську працю, в шкільництві багато змінилось. Нові ділянки науки, нові напрями, нові методи праці Новонароджена українська школа на тутешніх землях мусить йти з поступом часу. Тому ці недостачі треба би вирівняти.

Б. учителі під Польщею назагал не можуть нарікати на брак фахової підготови. А все ж таки в них чималі браки з обсягу українознавства — історії, мови, термінольоґії. Бо ясно, що є поміж ними такі, які відразу з російських шкіл перейшли до польських, і такі, що набули учительські кваліфікації здебільша високі, в польських наукових установах, а потім цілі літа працювали тільки в польськім середовищу; є врешті й такі, що колись училися української мови, та згодом довгі літа побували на чужині. Всі вони тепер відчувають браки, які треба вирівняти, надолужити.

В найкращому положенні є учителі з українських шкіл в Галичині і вони мусять взяти на себе цей обовязок провідників — інструкторів.

Для орґанізації самоосвітньої праці учительства треба в цілій повні використати літні ферії. В декотрих осередках є вже намічені окремі учительські курси. Це дуже важна справа.

З початком нового шкільного року самоосвітня праця мусить уже сконцентруватись на одноденних окружних т[...] нових методичних конференціях. [...] орґанізації виявиться і дійсна р[...]лів-провідників

Комунікат Українського Консуму у Кракові

Звертаємо увагу українців, мешканців Кракова, що від 8. липня будемо видавати нашим членам всі приділові продукти тільки на картки, видані **Українським Рефератом при Ґенеральному Ґубернаторстві при вул. Пілсудського ч. 13. Ніхто з українців поза Українським Консумом приділових продуктів ніде не дістане.**

Крамниці »Українського Консуму« містяться:

1) **кольоніяльний відділ (і канцелярія) — вул. Ґродська 34.**
2) **молочарський відділ — Алея Словацького 60.**
3) **мясарський відділ — вул. Ягайлонська 6.**

Відділ кольоніяльний отворений щодня від год. 9. до 12. і від 15. до 18.

Відділ молочарський розділює молоко щодня від 8. до 11., а масло і сир покищо в понеділок, середу і пятницю від 15. до 18.

Відділ мясарський отворений щодня від 8. до 14.

УПРАВА.

Новий уряд в Румунії

Букарешт. Уряд Татареску в Румунії уступив. Створити новий уряд доручив румунський король б. міністрові закордонних справ Джіґурту. У четвер, т. є 4. липня Джіґурту склав новий уряд і його негайно король заприсягнув. Новий румунський премієр має 54 літ, є прихильником Німеччини. Гірничу академію покінчив у Німеччині у Фрайбурзі і в Берліні-Шарльотенбурзі.

Начальна команда проголосила закон про відкликання усіх дозволів на зброю. Крім того проголошено низку розпорядків, що мають на меті охорону ладу і порядку в нутрі країни.

—o—

Бомбардування промислових осередків в Анґлії

Головна кватира Фірера. Начальна команда німецької армії подає, що німецькі літаки бомбардували англійські пристані в Ля Манш і на Північному Морі. Крім того бомбардовано прибережні укріплення, летунські майдани, бараки та фабрики воєнного промислу. Між іншими бомбардовано успішно фабрику авт та батерії важкої артилерії біля Нюґавен.

Кілька ворожих літаків кружляло над Бельгією і Голяндією, не спричинюючи ніякої шкоди. Зістрілено 6 ворожих літаків. 4 німецькі літаки пропали.

—o—

Успішний наступ італійців

Начальна команда італійської армії подає, що одна батава на пограниччі Киренаїки, у смузі Солюм, добула місцевість Мусір. Водночас летунство розгромило ворожу валку авт.

У Східній Африці туземні війська добули ворожу твердиню біля Муає. На пограничі Судану італійські літаки бомбардували ворожі скупчення біля Акобо і Салябат. Налет противника не спричинив шкоди.

—o—

Жиди в Румунії скинули маску

Букарешт. 4. 7. Начальний редактор румунського часопису »Курентуль« помістив статтю, в якій між іншими пише:

„З того боку демаркаційної лінії з окупованої совітської смуги надходять до нас вісті, що мобілізують у нас почування пімсти. В Басарабії і в Буковині жиди скинули маску. Ще більше провокаційне відношення жидів у столиці Румунії, що викликало спонтанну оборону румунського населення. Ця безличність жидів має на меті викликати неспокої в нутрі Румунії, бо ж кожний внутрішній неспокій означає ослаблення країни. Тому румуни мусять зберегти спокій і не датися спровокувати! Не забуваймо, що Анґлія у тривозі перед німецькою атакою й ожидає нападу. Румунія — це джерело достави нафти для Німеччини. Ціль заколоту в нутрі Румунії така: знищення нафтових шибів. Румуни мусять опанувати свої почування і підождати. Час для нас прийде!"

Мадярський премієр впевняє
що немає мадяризації...

Будапешт. Мадярський премієр Телекі виголосив програмову промову до урядової партії про найважніші завдання мадярської політики під сучасну пору. Телекі підкреслив, що мадярський нарід мусить видержати важкі теперішні часи спокійно, зі самосвідомістю і вірою у краще завтра. Дальше Телекі відмітив, що мадярська урядова адміністрація має доручення дбати чи берегти інтереси інших національностей, що живуть у Мадярщині. Не має мови про будьяку мадяризацію тихже меншин, підкреслив прем. Телекі, всі мають змогу вести культурну працю, тощо, як теж можуть користуватися своєю рідною мовою. Стільки сказав прем. Телекі.

Анґлії не пропоновано перемиря

Берлін. Аґенція »Юнайтед Пресс« повідомляє з Льондону, що за посередництвом якогось заграничного посла німецькі аґенти запропонували англійським приватним особам перемиря.

Очевидно, що не подано ні прізвищ осіб, ні посла, так, що все це — звичайна сплітка. Та все ж таки поширюють її англійські аґенти для підбадьорення англійського населення, мовляв, Німеччина бажає перемиря.

В дійсності ніяких пропозицій перемиря не було.

—o—

МОБІЛІЗАЦІЯ В РУМУНІЇ.

Букарешт. Мадярський уряд звернувся до Румунії зі запитом, проти кого спрямована загальна мобілізація, що її проголосив румунський уряд. Річ у тому, що на пограниччі може легко дійти до сутичок, бо ж зосереджено там чимало війська.

Румунський уряд виясняє, що мобілізація має на меті забезпечити лад і порядок у нутрі краю. Небаром відкличеться румунські війська з кордону. Мадярський посол у Букарешті виїхав до Будапешту й надіються, що небаром почнуться переговори між обидвома столицями в справі відсунення військ з над кордону на 1 км.

ЛАЗАР КАҐАНОВИЧ ПОЗБАВЛЕНИЙ УРЯДУ.

Москва. Дотогочасного народнього комісара нафтового промислу Лазаря Каґановіча позбавлено уряду. Його наслідником став Седіне. Водночас комісарем риболовства став Іхков.

МАДЯРЩИНА ВІРНА НІМЕЧЧИНІ.

Будапешт. У Будапешті час — до часу появляються летючки невідомого авторства, в яких обиджується Німеччину і німецькі осяги. Проти тої пропаганди виступив півурядовий часопис »Пестер Льойд«, відмічуючи, що ніхто в Мадярщині не повірить тій пропаганді, що має на меті шкодити добрим німецько-мадярським взаєминам.

—o—

КОРОЛІВСЬКІ ІНСІҐНІЇ ПЕРЕВЕЗЛИ З ЛЬОНДОНУ ДО КАНАДИ.

Мадрид. Еспанська преса подає, що королівські коронаційні інсіґнії перевезено з Льондону до Канади. Анґлійський уряд з кожним днем тратить самопевність на рідній землі. Населення проти війни, лише жидівські капіталісти підбехтують уряд продовжувати воєнні дії.

Слід ще відмітити, що з Анґлії перевезено до Канади німецьких полонених. Це теж вимовний знак тривоги анґлійського уряду в Льондоні.

—o—

ЖІНКИ ПОБИЛИ ГОРА-БЕЛІША.

Міляно. Італійський часопис »Ґазетта дель Пополь« повідомляє, що б. анґлійський міністр війни Гора-Беліша виголосив у Девенпорті промову, накликуючи до війни. Гурток жінок побив того »фанатика« війни так дошкульно, що він мусів утікати під охороною поліції.

—o—

ПРОТИАНҐЛІЙСЬКІ НАСТРОЇ В ЄГИПТІ.

Рим. 3. 7. Аґенція Стефані довідується, що в Єгипті помітні протианґлійські настрої. Населення дуже затривожене тим, що великі купці і біржі в столиці Єгипту і в Александрії, сильно впливають на хід життя у краю. Широкі круги населення невдоволені, бо англійські вояки поводяться в той спосіб, неначе вони були на здобутій території. Відношення війська до населення дуже погане. Лише завдяки поліції досі не дійшло ще до сутичок між населенням і військом.

—o—

Homo politicus

Причини упадку Польщі

Військова політика

21)

Права передруку й перекладу застережені.

Правду сказати — може вірніше було о сформулювати політичні напрямні чи взагалі всю атмосферу в польській армії не як вислід якоїсь точно означеної політики, тільки просто як явище, що мало з сутнім розумінням військової політики мало спільного. Бо властиво у Польщі не було військової політики. Зате було — *військо у політиці*, була *розполітикована армія*. І цікава річ: уся армія сторчала з ногами й головою у внутрішніх політичних проблемах та конфліктах держави, коли тимчасом її найбільш відповідальні організатори й керманичі разу-раз застерігалися, що військо повинно від активної політики сторонити. Застерігалися і перестерігали, та одночасно самі потурали військовому політиканству, ба навіть створювали цілу державну *систему*, в якій між військом та політикою затерлася всяка лінія поділу.

Зрікаючись усіх військових функцій та виїзджаючи до Сулеювка, Пілсудський подавав два головні арґументи, що спонукували його відсунутись від активного державного життя: один арґумент був морально-політичного характеру („дивне розпаношення бруду та безличного, лайдацького, нераз продажного елементу"), — другий характеру військового. Цим другим арґументом був острах перед небезпекою, в якій опинилася армія, через те, що — мовляв — армію втягають до політичної боротьби („сойм командує військом"). І від липня 1923 року Пілсудський провадив голосну у Польщі та поза нею боротьбу з Сулеювка за таку організацію армії, яка вилучила б з неї впливи політичних партій. Про ту кампанію, яка закінчилась травневим переворотом, згадували ми вже, коли казали про устрій і владу у Польщі. Пригадаємо: ціла центро-права опозиція, що боролась проти Пілсудського, хотіла бачити найвищого репрезентанта збройних сил — в особі військового міністра, відповідального перед соймом, отже залежного від політичних партій та їх „аритметичних" комбінацій. Знову Пілсудський хотів поставити організацію зверхньої військової влади так, щоб ґенеральний інспектор збройних сил та сам ґенеральний інспектор армії, передбачений на випадок війни на начального вожда, був установою постійною, тривкою, та не підлягав змінливій конфіґурації політичних партій. Ще 13 листопада 1925 Пілсудський перестерігав през. Войцеховського: „...Не годиться жадати, щоб у нашій державі військо служило політичним партіям та їх приватним *супроти держави* інтересам... Не слід теж думати, щоб військо, призначене на те, щоби бути воюючою репрезентацією народу на випадок потреби збройної оборони границь держави, могло бути послушне та зберігати службову честь, коли воно має працювати, як обєкт лицитацій між ріжними амбіціонуючими ґенералами чи послами". Врешті 21. квітня 1926 Пілсудський (згідно з офіційно оголошеним протоколом) „...додав, що перестерігає пана президента, щоб уживати ґен. Сікорського у праці чи то в центральних військових установах, чи то, як чував, на становищі міністра внутрішніх справ". При останній спробі погодити Пілсудського з соймом в дні 9 травня 1926, якою була конференція у Бельведері з участю през. Войцеховського, Пілсудського та кандидата на нового премієра Владислава Ґрабського, Пілсудський відмовився підтримати Ґрабського, подаючи як арґумент: „ситуація кожного міністра військових справ дуже важка саме тому, що він мусить перебирати наслідки військової господарки після кабінету п. Владислава Ґрабського'" (у тому кабінеті міністром військових справ був ґен. Сікорський, якому Пілсудський закидав саме розполітикування армії). І нема найменшого сумніву, що саме той острах за стан і долю армії був одною із найповажніших причин збройного повстання, що його Пілсудський зробив 12. травня 1926 року, здобувши внаслідку вдруге фактичну диктаторську владу.

Але таксамо, як Пілсудський не зумів очистити морально-політичне життя у Польщі, бо змінилися тільки ролі карієристів, експльоататорів державного майна та деморалізаторів прилюдної атмосфери (на місце колишніх „партійників" вступили тепер члени „І-ої бриґади" та її конюнктуральні підхлібники), таксамо не вдалося Пілсудському вирятувати армії від розполітикування. Вправді негайно після травневого перевороту, 22. травня 1926, Пілсудський видав приказ до армії, щоб пролита у братовбивчій боротьбі кров стала „новим засівом братерства", але — як відомо — травневий переворот не закінчив братерства розбитого на табори польського народу, тільки започаткував дальший період внутрішньої боротьби, яка затомізувала польське політичне життя, а польську армію втягнула безпосередньо до боротьби партій, ґруп, клік і котерій та призначила їй відіграти неславну ролю у *внутрішній* політиці держави. І тут теж тільки змінилися ролі: перед травневим переворотом використовували *армію* для своїх цілей (для боротьби з Пілсудським) праві політичні партії і „Пяст" Вітоса, анґажуючи до активної політики гурт своїх політичних однодумців чи прихильників - ґенералів, — після перевороту з головою пірнули у політиці вищі старшини - пілсудчики, для яких їхня дотеперішня військова карієра (марка леґіоніста й титул полковника чи ґенерала) стала нагло засобом робити невійськову карієру. Адже повстали навіть у суспільно-політичному житті окремі ґрупи „полковницькі" та „ґенеральські"! Парадокс полягав лиш у тім, що коли раніш вищі старшини, які співпрацювали з передтравневим режімом, були явно і славно вірні націоналістичній (у польському розумінні націоналізму) ідеольоґії, то старшини - пілсудчики вміли вправді деклямувати фразу про „ідеольоґію маршала Пілсудського", але по суті швидко пересякли зовсім шовіністичним духом польської ендеції та у практичній своїй діяльності виконували політичну програму не Пілсудського, лише Романа Дмовського! На пальцях можна було порахувати тих пілсудчиків - старшин (із т. зв. ґрупи „інтеґральних пілсудчиків", яка повстала у леґіоновому таборі у реакції на всеобхоплюючі ендецькі впливи), які напр. у ділянці меншинової політики протиставлялися дурійці, що запанувала в польській армії, щоб вести активну протименшиневу політику. Але це торкалося вже мериторичного підходу до внутрішньо-політичних проблем держави: не торкалося воно засади, щоб активні старшини взагалі активної політики не вели: смільчаків, які пригадували б ту засаду — у Польщі не було.

Щоправда, то й сам Пілсудський, занятий боротьбою з політичними партіями та проблемами закордонної політики, не вмів чи не хотів відмежувати старшинського корпусу від свого суто-політичного конфлікту зі соймом. Яскравим прикладом на це служив наїзд ок. 100 старшин на сойм у дні 31. X. 1929: тодішній маршал сойму Дашинський відмовився через те відкрити засідання сойму, заявивши отверто Пілсудському, що „під шаблями й терором" соймових нарад не вестиме. Зараз після травневого перевороту цілий адміністраційний апарат почав насякати старшинами - леґіоністами, які — як мужі довіря режіму — переходили на ріжні цивільні становища безпосередньо з війська. Багато з них і дальше урядувало у військових одностроях (напр. сам ґен. Складковський), затрачуючи почуття окремішности військових функцій та всього військового стану від справ політики адміністраційної, національної, фінансової, пресової. Військові, які не мали до того часу ніякої адміністраційної практики, ставали не тільки воєводами, старостами, але й признаними „спецами" від меншиневих справ; такий полк. Коц став головою Банку Польського, полк. Матушевський став міністром фінансів, полк. Сцежинський став головою Союзу Польських Журналістів (з пресою не мав ніколи нічого спільного). Військовими обсаджували головно всі т. зв. персональні бюра по міністерствах і вони мали за завдання робити чистку персоналу та насичувати його людьми режіму. Було б це можна навіть річчю зрозумілою, коли б ті військові знали, *яка ідеольоґія, яка конкретна програма просвічує режімові* та коли б вони були з режімом самі зіспоені ідеольоґічно й програмово. Але у тих відносинах, про які ми вже писали, річ ішла тільки про *зберігання персональних привілеїв*, а не про ідейні напрямні та програмові завдання. І втягання маси старшинства до *такої* системи — мусіло внести у ряди старшинства заразу політиканської манії.

Поза військовими, яких зрештою хтось може виправдувати, як таких, що змінили стан, до якого належали, і змінили професію, — іствували цілі організації чи то парамілітарного характеру, чи такі, які з військовою владою втримували все найтісніший звязок та проте завжди займалися активною політикою і мали величезний вплив на ціле громадське й державне життя. Такими організаціями були: „Звйонзек Стшелецкі", „Звйонзек Повстаньцув Сльонскіх", „Звйонзек Леґіоністув", „Звйонзек офіцерув резерви", „Звйонзек подофіцерув резерви", „Звйонзек Оброньцув Львова", „Звйонзек Інвалідув", організації членів ріжних колишніх військових формацій („галерчиків", „довбурчиків" і т. д.), колишніх „пеовяків", „Зажеве" і т. д., і т. д. Ролі кожної такої організації стояли в старшини. Коли ж навіть ті старшини -

резервові, то проте постанови (резолюції) зїздів даних організацій були устійнювані раніш з *активними* військовими колами та одночасно з політичною адміністраційною владою. Напр. резолюції зїздів „Звйонзку офіцерув резерви" у Львові були завжди редаговані і кореговані у двох рівнорядних інстанціях: у II. відділі ДОК VI. та у виділі безпеки львівського воєвідства. Темою зацікавлення тих зїздів і резолюцій були суто *політичні* справи, в першу чергу справи *меншиневі. Всі названі організації були головним промотором всяких протименшинневих акцій, інспірованих безпосередньо вищими військовими колами.* Військова влада не тільки не протиділа активній політичній діяльності людей, найтісніше звязаних з військом, але сама чинно співділа, *втягаючи вже безпосередньо і старшинський корпус і всю армію до суто політичної боротьби, зверненої проти українців, німців, білорусинів, громадян одної держави.*

Ось сам міністр військових справ ґен. Каспшицький стає на чолі т. зв. „Товажиства пшиjацюл Гуцульщизни", організації, якої істотною метою було відірвати гуцулів від національної спільноти з рештою українського народу. Та організація, субвенціонована з державних фондів, видавала публікації, які доказували, що гуцули походять від ...ґотів, що це „зрутенізовані поляки" і т. п. Деятки тисяч плили на ширення деморалізації серед гуцулів, а перестороги української преси, що це гроші, викидані в болото, тільки скріплювали польонізаційний похід на Гуцульщину, кермований безпосередньо військовими людьми. Коли ж після мінхенського протоколу молоді гуцули масово втікали на Карпатську Україну, збентежені польські військові кола такою „невдячністю" гуцулів — відповіли кровавою військовою карною експедицією.

Тим карним експедиціям, зокрема діяльності прикордонної польської армії КОП (Корпус Охорони Пограниччя) треба присвятити окремо трохи ширше місця.

Після підписання перемиря

Після підписання перемиря німецькі сурмачі відтрубіли »Вогонь здержи!« в год. 1.35, 25. червня ц. р.

АНГЛІЙЦІ СКИДАЮТЬ БОМБИ НА ДІТЕЙ

У понеділок пополудні кружляли в білий день англійські літаки над Гамбурґом і скинули бомби на мешкальні доми цивільного населення. Вбито 12 малих дітей, 3 жінки й одного чоловіка. З того видно, що англійці не перебирають у засобах і скидають бомби на безвинних дітей.

РУМУНІЯ ЗАПЕРЕЧУЄ.

Румунський уряд заперечує закордонні поголоски про те, бутьтоби Совіти видвигнули нові домагання до Румунії. Зокрема неправдивим є, щоб Совіти домагалися румунських баз на Дунаю і Чорному Морі. Дальше Румунія заперечує теж поголоски про будькі сутички на румунсько-мадярському та болгарському кордоні.

РУМУНСЬКИЙ ҐЕНЕРАЛ У СОВ. ПОЛОНІ

Букарешт. У часі визначування румунсько-совітської демаркаційної лінії дійшло до непорозуміння і Совіти взяли в полон одного румунського ґенерала. Румунія домагається звільнення ґенерала. До непорозуміння дійшло тому, що совітські військові відділи через похибку перейшли в одному місці поза демаркаційну лінію.

РУМУНСЬКІ ЛІТАКИ НАД БОЛГАРІЄЮ.

Букарешт. У вівторок вечером перелетіли військові румунські літаки над болгарським містом Рущук, що положене напроти румунської пристани Джіорджю. Болгарська артилерія обстрілювала літаки, примушуючи їх до відлету до Румунії.

ДНІ ПРОВЕДЕНІ В ТАБОРІ — ЗАЛИШАЮТЬСЯ НАЙЦІННІШИМ НАДБАННЯМ

„Поляки перед Берліном"

„НІМЕЧЧИНА У ДЗЕРКАЛІ ПОЛЬСЬКОЇ ВОЄННОЇ ПРОПАҐАНДИ".

(Цікава новинка на книгарських полицях).

Німецько-польська війна із вересня 1939 року дала вже товчок до появи цілої літератури. Деякі з тих книжок дають цілість образу, інші займаються окремими відтинками боєвих дій, чи пак діяльністю окремих родів зброї, — одні твори мають офіційний чи навпів офіційний характер хронольоґічних або ретроспективних звітів, знову інші є репортажами очевидців, учасників воєнного походу. Назбиралась уже добра поличка таких книжок — і напевне буде їх ще багато-багато більше*). Всі їх характеризує одна дуже важна, цікава та надзвичайно вартісна спільна риса: у німецьких книжках, присвячених війні з Польщею у вересні 1939 року, майже зовсім нема ніякої пропаґанди в розумінні гасел та насвітлювання, зате є якнайбільше інформацій живих, цікавих, часто таких, які мають історичне значення.

*

Книжечка, яку маємо перед собою**), під наголовками, що ми їх вгорі навели, є тим для нас особливо цікава, що інформує про історичні сьогодні факти зі світа польської преси й пропаґанди, факти, які і нам, що жили у Польщі та дивились на польські дивогляди іншими, ніж поляки, очима, влили чимало сала за шкіру. Це ті німоторійні, вічні та безупинні, систематичні й у своїй системі безглузді тенденційні сплітні та злобні інвективи, вигадки та просто цинічні брехні, від яких кишіла польська преса, яка писала виключно лише те, що її читачам подобалося, а не те, що було правдиве і розумне. Та »ґенеральна лінія« польської преси била й по нас українцях, про яких впродовж 20-ти літ польські часописи ріжних політичних таборів виписували речі, про які й фільософам не снилося. Автор, чи пак автори тієї публікації, діячі, які належать до найвищої верхівки у нинішній німецькій установі преси й пропаґанди на терені Ґенерал-Ґубернаторства, займаються спеціяльно поставою польської преси до проблеми польсько-німецьких взаємин, зокрема в останньому передвоєнному періоді та підчас самої війни. А проте у цій книжечці знаходимо й загальну характеристику польської пресової політики — характеристику на 100% правдиву та надзвичайно влучну. М. і., ми, українці, українська публіцистика, українська преса, завжди стояли на становищі, що його знаменито сформулював автор вступного слова: „...не лиш найвищих десять тисяч, але цілий польський нарід треба робити відповідальним за приготову війни..." Свята правда: бували у Польщі одиниці, ба, навіть цілі гуртки, які були інші, чесніші, розумніші, тверезіші, ніж їхні земляки; але це були зерна на пустині, це були краплинами у морі — і вони у польській дійсності та в її явищах і рефлексах не грали ніякої ролі.

Правильно автор підхоплює месіяністичну манію, на яку хворіло польське громадянство, вбачаючи у собі, у польському народі, завжди якісь вищі призначення, тільки переочуючи свої »приземні« обовязки, що випливали з титулу державного народу. Правильно зазначено велику ролю, що її грали у польській щоденній пресі журналісти-жиди, зокрема в »ІКЦ«. Слушно теж підкреслено ролю передового »ІКЦ«, як одного з головного вінуватців затроєної польської атмосфери.

*) З найцікавіших публікацій подаємо кілька наголовків: 1) Rudolf Schauff: „Der polnische Feldzug" 2) Kurt Frowein-Wilfred v. Oven: „Schluss mit Polen". 3) Major H. Adler: „Unsere Luftwaffe in Polen". 4) Rolf Bathe: „Der Feldzug der 18 Tage" 5) Otto Dietrich: „Auf den Strassen des Sieges" 6) „Der Sieg in Polen", herausgegeben von Oberkommando der Wehrmacht. Появилась теж ціла низка ілюстрованих альбомів із війни у Польщі.

**) „Die Polen vor Berlin", „Deutschland im Spiegel der Polnischen Kriegspropaganda", Herausgegeben von Dr. Freiherr du Prel, bearbeitet von Dr. Herbert Drescher. Buchverlag Ost. G. m. b. H. Krakau 1940.

ІТАЛІЙСЬКЕ ЛЕТУНСТВО НАСТУПАЄ.

Рим. Начальна команда італійської армії подає, що на пограничі Киренаїки італійські літаки атакували ворожі панцирники та інші військові зброєневі осередки. Внаслідок бомбардування спалахнула пожежа, багато панцирників знищено. Два італійські літаки не вернулися на свої міcця.

На Середземному Морі італ. літаки бомбардували ворожий корабель. У Східній Африці бомбардовано успішно пристань Берберу.

Ворожі літаки намагалися бомбардувати Массаву, але це їм не вдалося. Зістрілено два ворожі літаки.

—о—

СОВІТИЗАЦІЯ ЛИТОВСЬКОЇ АРМІЇ.

Ковно. На основі закону литовська армія дістає нову назву »народна армія«. В армії введено уряд політичного провідника і відділ пропаґанди. Військо має перейти політичний вишкіл.

У спортовій галі відбуваються концерти червоної армії для литовської армії. Литовські вояки машwирують з червоними прапорами.

—о—

Німецько-французькі переговори над устійненням точок перемиря в готелі »Насавер Гоф« у Вісбадені.

Великі втрати ворога на морі

ЗАТОПЛЕННЯ ДВОХ КОРАБЛІВ, ЩО ПЛИЛИ ПІД ОХОРОНОЮ БОЄВИХ КОРАБЛІВ.

Головна кватира 4. 7. Начальна команда німецької армії подає, що німецьке підводне судно під командою капітана маринарки Шуґарта затопило 24.000 ворожого тонажу в тому англійський корабель »Атслерд«. Друге підводне судно сторпедувало в західній частині північного каналу озброєний англійський корабель 15.000 тон містоти.

Дня 2. липня ц. р. німецькі боєві літаки заатакували над каналом Ля Манш ворожий торговельний транспорт, що плив під охороною боєвих кораблів і два кораблі містоти 12.000 тон затоплено. Оди. корабель 8000 тон містоти ушкоджено.

На побережжі Шкотії бомбардували німецькі бомбовики обекти анґлійського военного промислу. В ночі 3. липня німецькі бомбовики бомбардували пристані в полудневій Анґлії.

Анґлійські літаки скинули бомби на територію Голяндії і в північній Німеччині, але не заподіяли шкід. Німецька протилетунська артилерія зістрілила 5 ворожих літаків. Слід відмітити, що анґлійські літаки бомбардують невійськові обекти.

З гаряче полудне хвилина спочинку. Підчас відмаршу з позиції.

Загальна мобілізація в Румунії

Букарешт. Мадярський уряд звернувся до Румунії зі запитом, проти кого спрямована загальна мобілізація, що її проголосив румунський уряд. Річ у тому, що на пограниччі може легко дійти до сутичок, бо ж зосереджено там чимало війська.

Румунський уряд вияснює, що мобілізація має на меті забезпечити лад і порядок у нутрі краю. Небаром відкличеться румунські війська з кордону. Мадярський посол у Букарешті виїхав до Будапешту й надіються, що небаром почнуться переговори між обидвома столицями в справі відсунення військ з над кордону на 1 км.

Про »запозичування« себе у культурних осягах інших народів — ми могли б неодно сказати: про українські вишивки, кераміку, килими, про українських музик, співаків, малярів, про українські пісні, ба навіть слова і фрази — живцем »запозичувані« та презентовані власним землякам і чужинцям (на всяких виставах, у радієвих концертах ітд.), як суто-польський продукт.

Книжка поділена на кілька статтей-нарисів під окремими наголовками. Через те її надзвичайно легко читати, вона прозора диспозицією та дає одностайний образ польського зabріхання, освітлений з ріжних сторін, тим більше, що половину книжки творять дуже цікаві фотоґрафічні знимки. Незбиті докази подані у безлічі цитат, з докладними вказівками щодо назви часопису та дня появи, так, що читач не може мати найменшого сумніву щодо сто-відсоткової правди предложеного матеріялу. Нарис про польські **воєнні** брехні повинен ввійти як доповнення до голосної книжки Пончомбія, що появилась після світової війни п .н. „Брехні воєнного часу". Можемо зазначити, що будучи 3 тижні цієї війни у Львові, читаючи тамошні польські часописи та слухаючи польського радія, аж поки воно не замовкло — могли б ми хіба тільки доповнити поданий у тій книжці матеріял ще страхітливішими подробицями. Дійшло було до того, що на конференції у львівському воєвідстві десь коло 7-го чи 8-го вересня, коли у Львові „урядував" новоспечений „міністр преси й пропаґанди" Ґражинський, який втратив уже свою посаду шлеського воєводи, — навіть дехто з-поміж польських редакторів висловлював делікатно сумніви, чи варта подавати щоденно сензації про головокружні польські, французькі й анґлійські перемоги над німцями, коли дійсність свідчить про щось інше. Коли автор цих рядків спитався був, чи присутні достойники здають собі справу з того, яке жахливе психічне заломання мусить наступити у польському громадянстві, коли одного дня воно переконається про **правду**, та чи взагалі польська пресова служба навіть у таких історичних хвилинах не може пригадати собі, що основною місією преси є давати передусім **правдиву інформацію**, а потім уже севент. насвітлювати її відповідно до актуальних потреб та свого світогляду — то запанувала дуже незручна мовчанка, перервана відповіддю одного з директорів варшавського ПАТ-а, який ґадав зі Львова орґанізувати розсилку ПАТових бюлетинів (теж фантазія!): „у вимкових воєнних часах не можна бути дуже скрупулятними..."

На сторінках »Краківських Вістей« появиться в найближчих днях у циклі статтей про причини упадку Польщі окрема стаття, присвячена польській **пресовій політиці**. Приглянемось тоді їй ближче, як вона була зорґанізована у Варшаві та як діяла по воєвідствах, хто нею кермував і як, та ще більше — як вона собі плила без керми і вітрил, підстрибуючи на хвилях самозакохання і легковажного, якщо не аналфабетичного підходу до найповажніших проблем. Книжка, про яку ми дозволили собі висловити тут кілька уваг, чимало пригадує, насуває теж чимало рефлексій. Можемо тепер тільки те одно сказати: у Польщі властиво ніколи не було **пресової політики**, так само, як не було національної політики ані військової політики, ба навіть не було декуди й закордонної політики. Були дилетантські непередумані спроби та щось, що мало виглядати на політику, але нею не було. Пресова політика робилася »сама«: не робило її ні пресове бюро при президії ради міністрів, яке веґетувало невідомо пощо і нащо, ані пресовий відділ міністерства закордонних справ з »гарнодухами« типу п. Сківського з »Піону«, ані навіть польська цензура, яка в кожному місті, де виходили ґазети, була інша. ***Пресову політику у Польщі ро*** ***польська вулиця,*** *якій підпорядковув* *і ґазетні підприємці і державні кер* *З відомим вислідом.*

—о—

Відновлення Холмського Собору

Як відомо, німецька влада, йдучи за голосом справедливости, передала знову українцям холмський собор, захоплений латинниками в 1918 р. Відомо також, що цей собор вернувся не в такому вигляді, як був. Бані перероблено, стінні олійні мальовила здряпано й затиньковано. Замість підвищення солеї та вівтаря явилися східці й звужена площина, пристосована до латинського пристінного вівтаря. Іконостас, дорогі образи, розкішне панікадило та інші цінні речі — щезли. Щоб відновити в соборі богослуження, треба було позичити найнеобхідніші церковні речі, а провізоричний іконостас зробити з дешевої матерії, натягненої на дерев'яні рями.

Цей іконостас і дешеві хоругви, образи та інші речі творять такий дисонанс з величним і легким, як мрія, архітектурним бароком собору, що чужинців вражає все це несмаком, а своїх змушує червоніти від сорому. Старенька, брудненька латка на розкішній шаті.

Пече холмщан не лише сором, але й біль. В підземеллі собору знаходили собі довгий спокійний спочинок тлінні останки короля Данила, його синів Романа і Шварна, деяких інших князів та холмських епископів. За час перебування собору в руках езуїтів це святе місце спрофановано, кістки славних небіжчиків порозкидано й перемішано. Одною з турбот комітету відновлення собору буде в першу чергу довести цю »усипальницю« до належного порядку, гідно вшановуючи такі дорогі нам кости Великих Предків.

В часі спішної евакуації Холму в 1915 році залишилося умеблювання епископської палати, що складається з кільканадцятьох кімнат, а також помешкань соборного духовенства й інших служачих. Як кажуть очевидці, езуїти, залишаючи Соборну Гору, позабирали меблі з собою. Кімнати пусті — ні стола, ні стільця. Відновлюючи собор, комітет мусить подбати й за відновлення та умеблювання епископської палати.

До цього всього треба додати ще одну риску. В епископській палаті була »домова церква«. Езуїти переробили її на театр. Звичайно, з іконостасу, образів та інших церковних річей нічого не залишилось. І цю церківцю треба буде теж відновити.

Завдання »Комітету відновлення холмського собору«, як бачимо, складні, а до того ще й трудні. Розуміючи це, розкладає він свою працю на три етапи: перший — придбання найнеобхідніших, звязаних з богослуженнями річей; другий — відновлення собору внутрі (мальовила, іконостас, образи, панікадило тощо); третій — відновлення собору й дзвіниці ззовні; побіч будуть іти турботи про епископський дім, »усипальницю«, цвинтар і взагалі Гору Данила.

Діловий комітет уже уодностайнює свої погляди на напрямні свого завдання, які зводяться до того, що 1) все внутрі собору до найдрібніших речей мусить гармонізувати з архітектурним стилем (бароко) — іконостас, рами образів, панікадило й т. д., 2) стінні мальовила, образи, хоругви повинні вирізнятися мистецькою вартістю й 3) що собор не може бути переладований образами й хоругвами (хиба всіх православних церков), а особливо образами й хоругвами, що не мають нічого спільного з мистецтвом. Врешті — все в соборі мусить бути звязане з нашим церковним мистецтвом і з нашими традиціями. Мусить щезнути азійщина, а навіть такі дрібниці, як чужі нам металеві хоругви, чужі нашому духові й традиціям та непідхожі до легкого архітектурного стилю собору.

Але найтруднішим до розвязання питанням є питання стінних мальовил. Залишити стіни й основні кольони білими чи одягнути їх у малярські шати? Стінні мальовила в наших церквах з останніх часів скрізь і всюди носять сліди азійщини, накопичення, яскравости, що »їдає« архітектуру красу. Такі мальовила, не маючи звязку з українським мистецтвом, могли б не лише »гризтися« з бароком собору, але й вбивати його. Коли б і погодитися на стінні мальовила, то хіба лише з тою умовиною, що вони були б виконані добрими українськими мистцями в українському дусі й в дуже ясних, легких, прозорих тонах.

Маючи це на увазі, »Діловий Комітет відновлення Собору« вже на першому своєму засіданні вирішив звернутися до українських архітектів і малярів з закликом узяти участь у виготовленні проєктів і шкіців та скласти жюрі для їх оцінки.

Ясна річ, що діло відновлення холмського собору вимагає значних матеріяльних засобів. Пожертви вже впливають. Але осягнуть вони потрібних розмірів лише тоді, коли українське суспільство вирішить для себе питання: на кого падає обовязок гідно відновити холмську святиню, себто чиєю святинею є холмський собор — чи лише міста Холму, чи тільки Холмщини, чи цілого українського народу, на своїй землі та на еміграції сущого?

Очевидно, що холмський Св.-Богородичний собор — це церковно-національна святиня всіх українців разом і кожного зокрема, як собори св. Софії та Юра, як Печерська та Почаївська лаври й т. п.

Як національна святиня холмський собор має особливо велике значіння для українського народу. Холмщина це наше західне національне і культурне забороло.

Так задивлявся на Холмщину великий князь Володимир, що збудував (згідно з народнім переказом) на Холмській Гірці церкву й подарував їй образ Божої Матери. Та задивлявся й король Данило, що зробив Холм своєю столицею й збудував та переніс сюди епископську катедру з Угровська (Угровейська). Таксамо задивлялися на ролю Холму собору пізніші епископи разом із шляхтою та міщанами й кілька разів перебудовували його, щоб довести його зовнішній та внутрішній вигляд до стану кінця минулого століття.

Не інакше мусить задивлятися на значіння холмського собору та необхідність відновлення його в усій красі й сучасне українське громадянство, незалежно від місця свого замешкання, стану й матеріяльних засобів.

Діловий Комітет розпочинає свою працю власне з надією, що не знайдеться українця, який не взяв би участи у відновленні холмського собору посильною пожертвою.

Бо холмський собор є важною спільною національною й релігійною святинею цілого українського народу й турбота за його велич і красу повинна бути нашою спільною турботою.

Адреса Комітету: Комітет відновлення холмського православного собору, Холм, Люблинська вулиця, Соборна Гірка.

В. Островський.

ОДИН НІМЕЦЬКИЙ НАЛЕТ НА ЛЬОНДОН КОШТУЄ АНҐЛІЙЦІВ МІЛІОН ФУНТІВ ШТЕРЛІНҐІВ.

Останній летунський алярм у Льондоні спричинив міліон фунтів штерлінґів втрати. Річ у тому, що з того приводу припинено працю в усіх фабриках, так, що навіть пекарні не випікали хліба. Міністр внутрішніх справ видав заклик до робітників, щоб вони не покидали своїх стійок на алярмовий гудок, бо з того приводу дошкульно терпить анґлійське господарство.

НЕВДАЧНИЙ НАСТУП АНҐЛІЙЦІВ.

Рим. 4. 6. Начальна команда італійської армії подає, що численні анґлійські сили заатакували в Східній Африці італійські воєнні табори. Одначе італійські війська протинаступом примусили ворога до втечі, вбиваючи притому 60 анґлійських вояків. Італійці захопили багато скорострілів і муніції.

У часі летунського наступу втратив ворог 2 літаки. Італійське летунство бомбардувало летунські і морські бази в Адені.

ПОЛІТИЧНІ ОРҐАНІЗАЦІЇ В ЕСТОНІЇ ЗАБОРОНЕНІ.

Реваль. Естонський міністр внутрішніх справ проголосив заборону діяльности політичних орґанізацій. Між іншими заборонено продовжати діяльність допомогової московської орґанізації, двох українських і польської. У мотивах заборони сказано, що діяльність тих орґанізацій загрожує безпеці Естонії.

У різних естонських містах розвязано естонські національні клюби.

ҐАНДІ ПРОТИ ВСТРЯВАННЯ АНҐЛІЇ ДО ВНУТРІШНІХ СПРАВ ІНДІЇ.

Рим. 4. 7. Аґенція Стефані повідомляє, що минулої неділі відбулась конференція Ґандія з віцекоролем Індії. Нарада не дала бажаного успіху. Віцекороль і цим разом »обіцяв« дати Індії статут, щойно після війни. Ґанді заявив, що індійці відкидають це »приречення«, як і всі давніші. Індія сама вирішить справу своєї конституції без встрявання Анґлії.

АРЕШТУВАННЯ ПРОВІДНИКА ІНДІЙСЬКИХ НАЦІОНАЛІСТІВ.

Штокгольм, 4. 7. Аґенція Райтера подає, що в Калькуті арештували анґлійці визначного провідника індійських націоналістів Субчаса Хандру Босе.

Босе був давніше президентом індійського конгресу та постійно гостро виступав проти анґлійського панування. Якраз тепер анґлійці проголосили в Індії закон про »оборону краю« і на цій основі арештували Босе.

НІМЕЧЧИНА НЕ ОРҐАНІЗУЄ ЕВРОПЕЙСЬКИЙ ГОСПОДАРСЬКИЙ БЛЬОК.

Берлін. Анґлійська та американська преса поширює вістки, буцімто Німеччина орґанізує европейську конференцію, в якій приймали б участь усі держави за виїмком Анґлії та Совітів. Йде про створення великого господарського бльоку. Німеччина опрокидує ці поголоски, підкреслюючи, що не має мови про орґанізування будьякого господарського бльоку.

—o—

МАРШ. ҐРАЦІЯНІ ҐУБЕРНАТОРОМ ЛІБІЇ.

Урядово повідомляють, що марш. Ґраціяні перейняв начальне командування над італійськими військами в північній Африці, а крім того став ґубернатором Лібії.

—o—

ҐЕН. ВІҐОН МІНІСТРОМ ЕСПАНСЬКОГО ЛЕТУНСТВА.

Мадрид. Б. шеф ґенерального штабу ґен. Віґон призначений міністром еспанського летунства. Дотеперішній міністр летунства уступив.

РОБІТНИЧА МІЛІЦІЯ У ЛИТВІ.

Новий литовський міністр внутрішніх справ наказав зорґанізувати негайно робітничу міліцію. Ця міліція, як самостійна формація, співпрацюватиме з урядом. Литовський прем'єр відкликав давніше видану заборону про існування та діяльність комуністичної партії у Литві.

Ґенерал-полковник Чепак іменований віцеміністром литовської оборони. Приватна власність у Литві залишається.

—o—

РОЗВЯЗАННЯ ЛИТОВСЬКОГО ПАРЛЯМЕНТУ.

Ковно. Новий литовський президент розвязав з днем 1. липня литовський парлямент. Новий литовський віцепрем'єр і міністр закордонних справ виїхав до Москви. Його запросив до Москви Молотов.

—o—

БАТЬКИ, ЩО НАПРАВДУ БАЖАЮТЬ ДОБРА СВОЇЙ ДИТИНІ — НЕ ВІДМОВЛЯТЬ ЇЙ ЩАСТЯ БУТИ В ТАБОРІ.

З військом чи політиканами?

„Наші противники програють війну не через »пяту кольону«, але тому, що мають продажних політичних мужів без скрупулів, або обмежених".

Ці слова сказав недавно вожд німецького народу й німецької армії Адольф Гітлер у розмові з одним американським журналістом.

Останні події на Заході, зокрема на західньому фронті, а в першу чергу доля Франції, дають кожньому, хто отвертими очима дивиться на них і пильно слідкує за ними та старається аналізувати їх, вартісну науку. І кажуть глибоко призадуматись над цим та зробити відповідні висновки й для себе.

Всі памятаємо цей несамовитий герць політичних спекулянтів, що неперебірчивими засобами й методами цькували французький нарід до війни, що не дивлячись на його недавне скривавлення в світовій війні, штовхнули його на черговий спуст крови у змазі з могутньою німецькою армією. Скільки тоді було в них бундючности, скільки розмаху й відваги...

Коли ж настали чорні дні, коли прийшов неминучий крах і заломання — вони заздалегідь подбали про те, щоби найти безпечне місце для своїх мізерних істнувань і кинули французький нарід на ласку й примхи долі. Не стало в них відваги витягнути висновки зі своїх промахів і невдач, не найшли в собі хисту й розуму випровадити націю з безвиглядної ситуації, рятувати те, що можна ще врятувати, направити лихо, щоб не сталося прокляттям нації й держави на довгі роки. Всі ці політикани опинилися поза межами обездоленої й ошуканої ними батьківщини, щоб і дальше юдити й цькувати.

Лишився на пості — **вояк**.

Старий маршал Петен, що мав спокійно доживати віку й згадувати недавне минуле Франції, що так тісно звязане з його імям — мусів узяти на свої старечі плечі важкий хрест промахів політичних спекулянтів і нести його шляхом, що ним давно — давно не ходила французька нація.

„Говорю до вас, як вояк, що тверезо дивиться на події. Говорю до вас щиро. З вами мушу бути чесним і отвертим. Був я з вами у хвилинах радощів, не кину вас у хвилинах смутку й горя!"

Так промовив до своїх земляків старий маршал. Скільки змісту вже не в самих словах — але в самому виступі й жесті!

Так може зробити тільки вояк, що вихований у твердій школі лицарських чеснот, що зріс у борні, що не звик до театральних виступів мирного часу з пустими фразами, що його живлом і ціллю чин, що з кожного кроку і вчинку хоче й може та вміє витягнути висновки.

Де ж були в ці хвилини нещастя французького народу його колишні політичні »провідники«? Вони виявили себе звичайними, мізерними спекулянтами, що раді втекти й щезнути з горизонту при першій зустрічі з твердою дійсністю.

Два типи — два характери. Два світи — дві етики.

Не важко збагнути безодню погорди, що її сьогодні має для них французький нарід.

Але й не можна не бачити всієї величі пошани, що нею вкрив французький нарід свого старого вояка — маршала Петена.

Подібне — хоч далеко важче — й з долею Бельгії. Політичні спекулянти щезли з горизонту, коли треба було станути віч на віч з невблаганими подіями. Лишився з армією й народом **вояк** — король.

Не дивуватися, що розвиток і доля німецького й італійського, ба навіть і еспанського народів, пішли іншими шляхами.

У проводі цих націй стоять справжні **мужі — вояки**. Мужі, що свідомі великих обовязків і завдань, що в свойому житті пройшли крізь горнило вогню й кривавих змагань, що вчилися пізнавати душу нації там, де вона себе найбільш виявляє — **на лініях фронтів**, що гартували себе й підготовлювали до майбутньої праці не в атмосфері закулісових інтриґ і спекулятивних політично - дипломатичних ходів, але в атмосфері отвертої боротьби й ясно ставлених програм, ідей, гасел і домагань.

І в годинах історичного іспиту не посоромилися своїми учениками.

То ж народи, що сьогодні думають і заходяться біля будування підвалин під своє майбутнє, повинні, спіраючись на досвіді останніх днів, вибирати й рішитися з ким іти назустріч майбутньому:

З військом — чи з політиканами?

П. С-кий.

—o—

Всі в рядах

Читаючи звідомлення про бої на західньому фронті, натрапляється час від часу на списки тих, що згинули геройською смертю. Уважно прочитуючи їх, мимохіть затримуєте свою увагу довше над деякими з них та глибоко вдумуєтеся в їхню вимову.

„Від ран, що їх отримав 23. травня 1940 р. на західньому фронті в боротьбі за велич і майбутнє Німеччини як командант ударної сотні, помер внук колишнього німецького цісаря Вільгельма II."

Це вже друга втрата, що її має дім Гогенцолернів у цій війні. Один князь Гогенцолерн згинув на фронті підчас походу на Польщу. (Продовження на 8. стор.)

П. С.

У Галичі

Це — не пеан. І не бажання підносити в уяві громадянства Тих, що чверть століття тому почали писати нові сторінки української історії своєю кровю. Що не словом, а **чином** документували істнування й бажання народу. Це — скромний спогад. Що має метою звернути увагу молодого покоління дивитися в минуле й гордо спіраючись на ньому, сміливо творити майбутнє та з вірою йти назустріч подіям. Це — кілька хвилин заабсорбованої уваги читача, щоб у подіях теперішнього моменту не затрачувати себе й свойого.

У вирі подій, що черґуються й назрівають довкруги нас, з непереможною силою зростає попит за актуальністю, затрачується розуміння ваги минулого, рвуться нитки, що звязують сьогоднішнє з учорашнім. Обвинувачувати когось у цьому? Ніколи! Воно — подекуди — й зрозуміле. Все ж, хто бачив це недавнє минуле, хто памятає його чарівний зміст, хто був учасником цих подій — його обовязком завжди пригадувати його й звертати на нього увагу.

Щоби не затрачувався звязок між тими, що йдуть і прийдуть, і тими, що йшли й відійшли.

Це — бажання **вшанувати** їх.

Незабутня весна й літо 1915 року.

Могутнім ударом голосного прориву Макензена під Горлицями, порваний на шматки російський фронт у безладі хлинув на схід. Німецька армія й союзна з нею австрійська, нестримно йдуть уперед. Звільнюючи з кожнем днем усе нові й нові простори.

А з ними, з верхів Карпат, у складі „цісарсько-німецької південної армії ґенерала фон Лінзінґена", рушили на рідні землі й Українські Січові Стрільці.

За ними — несеться слава переможних, геройських боїв Маківки. Перед ними — невідомий шлях. Шлях боїв і кривавих змагань. Що знову мали вкрити безсмертньою славою стрілецькі прапори й сотні.

Незагоєні рани, проріджені ряди, знеможені й обезсилені. Але сильні духом, бадьорі вірою, горді чином. Спрагнені бажанням дійти до рідних міст і сіл. Стрінути своїх, що їх покинули в серпні й вересні минулого року. Вперед! Вперед! На крилах линуть стрілецькі сотні. Щоб звільнити рідну землю, щоб глянути на рідні стріхи.

Ледви зійшли на доли — і вже черговий зудар. Нові втрати, нові дошкульні жертви. Але й нові перемоги. Болехів — Гузіїв — Лисовичі вимагали чотирьох днів кривавих боїв, щоб промостити шлях уперед. І промостили. Довший постій у лісах під Викторовом дає змогу підтягнути себе, відпочати по боях, трудах і форсовних маршах. Знову довгожданний наказ: Вперед! І перед стрілецькими сотнями замаййорів шлях на історичний **Галич**!

Може й не свідоме було гаразд справи німецько - австрійське військове командування, яку безмежну втіху зготовило стрілецьким сотням цим оперативним наказом, спрямовуючи їх на старинну українську княжу столицю. Може й не припускало, що саме з цього приводу австрійський уряд матиме згодом багато — хоч і внутрішніх —але все ж таки політичного характеру непорозумінь. Не знало, якою втіхою й радістю сповнялися в цьому моменті юні стрілецькі серця й як використають Українські Січові Стрільці це незамітне тоді навіть на картах східнього театру дій містечко. Воно ж утратило стратеґічне значіння укріпленого осередку, було зредуковане ледви до ролі мостового причілка на широкому Дністрі. Але в історії українського народу Галич лишився тим, чим був колись: свідком слави й минулого народу!

То ж радісно і втішно пішли стрільці вперед. Не, як у бій — а, як у танок. Бравурною атакою, під сильним обстрілом ворожих гармат, форсують Дністер. Не встоялися царські полки. І стрілецькі сотні з піснею „...А ми тую червону калину піднесемо..." входять у старинний Галич.

Сотник Дмитро Вітовський, що зі своєю сотнею перший увійшов у місто, вивісив на ратуші жовто-блакитний прапор.

„За Фірера й Батьківщину згинув геройською смертю в бою на західньому фронті, ведучи свій полк в атаку командант полку, **ректор берлінської політехніки, в 60-му році життя.**"

„Лицарською смертю за Фірера й Батьківщину згинув на західньому фронті **професор берлінського університету.**"

І такі повідомлення йдуть у довгій черзі.

Вимовний, непорушний, живий доказ внутрішнього зединення й міці німецької нації!

Коли в рядах молодої німецької армії, що кладе підвалини під майбутнє Великої Німеччини знайшлися всі — від членів цісарської династії, через науковий світ аж до селянина й робітника — тоді „..**Батьківщино, спокійна будь!**" Твої сини — всі в рядах!

Нарід, що хоче волі й прагне держави — хай бере приклад з німецького народу.

РОМАН ГУЧВАНОВИЧ.

Під кінець памятного червня

Берлін-Кеніґсберг, кінець червня 1940.

Був у понеділок 24. червня ясний літній вечір; місто шуміло глухим відгомоном переповнених як завсіди бульварних каварень. Задумано дрімали пруські памятники героїв у глибинах »Тірґартену«. Коли перед 10.30 прогомоніли в радіях святочні слова спікера про важне повідомлення з Головної Кватири, Берлін занімів. Люди ставали перед гостинницями і каварнями, вискакували з омнібусів і трамваїв. Стало тихо, суворо як у старовинній катедрі. Проминули три довгі хвилини. І наґло немов з грізної Вальгалі загреміли побідні сурми. Святочно заклекотіли верблі: Франція підписала італійські умовини, склала зброю, за шість годин затрублять на цілому фронті сурми перемиря. О дивний вечоре! Епохо, незясована добо зі сталі та з леґенд, що розторощені!... Зхвилювався Берлін. Обличча слухачів ясніють дивною, незрозумілою для нас словян, мовчазною, ґерманською, суворою, твердою радістю. І знову сурми. Ще раз, ще раз. Верблі, вихор верблів. Відчитали приказ Фірера: 10 днів прапори на щоґли; слава тим, що впали; 7 днів бити в дзвони! Загреміло довкруги кантатою. Затягнули високі, жіночі альти. Стало дивно суворо і могутньо. Один погляд довкруги: старші жінки і старші, сиві чоловіки мали в очах холодні сльози. »Тріюмфус Ґерманікус!« Над золотим хрестом похмурої, мовчазної »Ґедехтніскірхе« лопотів прапор зі свастикою, довкруги на всіх домах і будівлях чорніли такі ж свастики на морі багряних полотен. Про що думав в цій хвилині великий німецький нарід? Про голодне, понизливе, версайське вчора, чи про імперіяльне невідоме завтра? Якісь дивні солоні враження, якісь рефлекси століть, якісь ремінісценції з історії. Так кінчалось колись панування великого Риму, коли імператор Авґуст, упавши лицем на мармур, ридав на лиховість розгромлення ґерманським Армініем найкращих леґіонів Варра в пущах Тевтобурґії: »Варре, Варре, редде міґі леґіонас меас...«

Проминула велика хвилина. Затрубіли веселі кляксони. Зашуміли челюсті вулиць, засміялися ясні естради клярнетами і гомоном саксофонів. Полилося дешеве вино і здорове німецьке пиво. На Анґлію! На Анґлію! За остаточну перемогу, за кольонії! І здавалося на мить, що важке гнітуче каміння злетіло тим людям з серця.

ПО ДОРОЗІ ДО ВИЛЬНА.

Вістка про совітське дементі зявилася на видних, але не чільних місцях берлінської преси. — Це для нас маловажна подія, сказав хтось, хто не любить казати на вітер. Маловажна... можливо. А мій поїзд їде власне на північ, на схід, під литовський кордон. Цікаво!

Поїзд їде через темні міста, через темні ліси, мости і тунелі. Десь під теплим і мокрим небом гуркочуть машини стежних летунів. Поїзд мчить тунелями пахучого жасміну і розкурених від тепла дощу зелених ліщин. В переділах ваґонів темно. Право обережности перед »летючими Томмі« треба перестерігати, щоб не стати жертвою кількох немилих подарунків з неба. Анґлійські летуни літають лише ночами, гатять куди попало і лише раз — як подали в німецькому комунікаті — вдалося їм недовго покружляти над одним із передмість німецької столиці та скинути незначний запас бомб. Берлін преспокійно в ночі зійшов до домашніх сховищ і з ранком уже ніхто не памятав про перший нестрашний алярм. Отож їдемо в темних переділах нашого поїзду, незнайомі люди, в пайкращому настрої Одинока пані, якої личенька ніяк не можемо доглянути потемку, радить нам, мужчинам, занятися читанням преси при світлі синього ліхтарика. Вона завсіди так робить і — як каже — привикла. Що більше — вже є новий жанр літератури з мотивами затемнення. Ось приміром новелька — говорить — почитайте! Читаємо і сміємося; хоча тема поданої нам ґазетної новелі таки наскрізь банальна, актуалізація її мотивів актуальна і дотепна.

»Молодий добродій засвітив у темному переділі вигашеного поїзду запальничку, немов би хотів прикурити папіроску, а в дійсності, щоб переврити, чи струнка дівчина, за якою слідкував ще на стації таки дійсно сидить біля нього. Це вона! Її волосся мигнуло, як золото в полумику машинки, її ж матовий голос був рішучий, коли промовила: »Це ваґон для некурців». »Вибачте« — відповів добродій і заразже докинув: »Це приємно так їхати притемненим поїздом«...

Новелька недовга, а цікава і, що найважніше — кінчається щасливим обеднанням обох »затемнених« сердець. Радіємо всі з того приводу, оповідаємо взаїмно наймодніші політичні дотепи і лаштуємося спати, щоб на ранок в Кеніґсберзі почуватись бадьоро. Але спати в душному ваґоні важко. Неспокійні думки не дають заснути, неспокійні думки та спогади. Саме місяць тому на виленських вулицях турбувалися люди недобрими й таємними вістками зза сусідського кордону. Жидова гасала з крісами і ультра патріотичними гаслами перед литовськими достойниками, яким, мабуть, і в голову тоді не прийшло, що за місяць їхні ентузіясти і звеличники будуть панами положення, а вони, міністри, ґенерали — еміґрантами.

Вильно, Вильно... Позавчора російське, вчора польське, нині рано ще литовське, а тепер... Бог вість яке. Врешті доїдемо, побачимо.

ПРИ СИНІМ ЛІХТАРИКУ.

Беру ліхтарик у милої сусідки та читаю пресу. Найцікавіші в ній звідомлення і репортажі з фронту. Життя воєнного кореспондента не було ніколи безпечне. Багато журналістів гинуло у війнах, на фронтах. Теперішня Німеччина зорґанізувала своїх звітодавців в окремі сотні пропаґанди. Згідно з тим, німецькі фронтові кореспонденти це — звичайні вояки різних ступнів, що крім рушниць, баґнетів і шоломів мають також машинки до писання, або фільмові камери. Багато їх впало вже в Польщі, багато склало голови на Заході. А всеж прегарно так обсервувати бої і події з близька! За фронтом, у батьківщині міліони ждуть щоденно на нові звідомлення і на нові звої фільми з фронту. Міліони переживають події в огні боротьби і черпають віру в перемогу свого вояка. Закордонні журналісти, акредитовані в Берліні також мають нагоду приглянутися і переживати всі події більшого значіння. Останньо, будучи в Парижі, сперечалися кореспонденти між собою про те, чи матимуть нагоду ще того літа побувати в окупованому Льондоні. Лише американці заперечили, всі інші сказали **так.**

Один з репортажів, до речі свого доброго знайомого і приятеля українців ще з мирних часів, читаю при світлі сліпої ліхтарки. Редактор Л. умів обсервувати завсіди гостро і сміливо. Був у Галичині підчас останньої пацифікації, прегарно описав колись відомі польські хлопські бунти під Ярославом. Тепер на західньому фронті підхопив дві особливо символічні ілюстрації. Оце вони, дозвольте їх переписати: »Ми пережили упадок Франції. Відчуваємо це особливо сильно тут, у Сан Лежер. З найглибшим жалем стоїмо над свіжою могилою двох товаришів, що перед годиною, виконуючи свій обовязок, заплатили за нього найвищою ціною. Останні вбиті нашої дивізії на французькій землі. Обидва мужні хлопці — проказує поволі командант сотні, обидва відзначені залізним хрестом. Вони ж лежать при дорозі, де впали, за своїм панцирним возом. В маленькому городці, в вузенькому вояцькому гробі. В головах їхніх квіти. Командант ще раз прикладає руку до залізного шолома. І вже знову паде приказ: »Вперед!« Перед заходом сонця мусимо зайняти Шальон. На дошках постріляного моста лежить забитий французький вояк. Простягнув руки до неба, наче проклін і обвинувачення. Ніхто з французів ним не журиться. Мусимо аж приказати полоненим накинути на нього якусь шмату. Цей покинутий, забутий французький мертвець — чи це не символ сьогоднішньої Франції?!...«

А ДУМИ, ЯК НІЧ У КРИНИЦІ...

Вночі переїзджаю через колишній коридор. Спокійно тут, темна ніч, ніщо не каже вже про це, що з того місця повстала пожежа й обхопила вже сьогодні майже пів Европи. Лежу й роздумую. І знову нагадалися вчорашні настрої у Берліні і ще дальші, хоч такі, здається, недалекі. Амбасадор Ноель був політичним дорадником ґенерала Гунціґера, що в імені французького уряду підписав капітуляцію французів в Компієн 1940 року. Ноель один з найкращих дипльоматів школи кардинала Рішеліє. Спокійний, зрівноважений і опанований. Колись у Варшаві цікавився також тим, що писала львівська українська преса. Наказував собі подрібно реферувати всі події драстичнішого характеру. Пригадується його обличча з революційної варшавської неділі 3. вересня м. р. Анґлійське радіо подало тоді вістку про виповідження війни Великою Британією Німеччині вже зранку. Під амбасадою зібралися товпи народу. Мій знайомий, один з чолових радієвих журналістів Польщі, перший позпочав кричати на весь голос: »Тепер ми подиктуємо в Берліні«. А потім зявився амбасадор Кеннард, а потім юрба рванула під французьку амбасаду, а потім вулиці гули гарматами, що в квітах їхали на фронт, пяніли з радо-

---

счудування військової влади: чому не чорно-жовтий, австрійський? Та на негодування заскорузлих політиків, що не передбачували грядучих подій, що не зуміли збагнути процесу, що саме тоді йшов уже і в межах австро - мадярської монархії і поза її східньою межою, та незабаром уже мав виявити себе у могутньому національно-державному зриві саме тієї землі. То ж наслідком цього історичного для нас факту й була інтерпеляція в мадярському парляменті, внесена цими політичними кругами. Щоб, мовляв, оці неслухняні діти, хоч і геройські вони, та не робили в майбутньому таких нерозважних кроків...

Не знали, сердеги, що саме вони й стануть завязком майбутньої української збройної сили.

*

Минув ледви рік від січово-сокільського здвигу, що відбувся у Львові 28. червня 1914 року, де українська січово-стрілецька орґанізація вперше виступила прилюдно перед громадянством.

І саме в роковини тієї події, 28. червня 1915 року, військова вже формація Українських Січових Стрільців піднесла українському народові, його Західній Волості, пишний дарунок:

Над столицею його колишньої держави гордо залопотів жовто-блакитний прапор!

Заткнутий українським вояком.

сти, шаліли від зворушення. Французька амбасада подала приємну для поляків вістку, щойно по обіді. Під її червоним великим будинком вартувала батерія зенітної важкої артилерії. Той самий мій знайомий на вид поважного Ноеля, що показався на бальконі, крикнув на весь голос по французьки: »Амбасадоре Франції, чому маєте таке зажурене лице?! Вів ля Франсе!« Порівнюю ці спогади з Варшави з тим, що висвітлюють по всіх кінах Великої Німеччини. І тут і там Ноель; Чи сподівався він, чи дійсно щось передчував...

І знову беру ліхтарку і знову читаю репортаж знайомого. А в ньому, ще одна цікава ситуація: »Ідемо чудовою долиною, околиця — перла Франції. Шальон перед нами. Короткий погляд крізь далековид. Спадає тихий вечір. У шклах далековида місто, перед ним міст, а біля нього гармата на позиції. Чижби і Шальон хотіли боронити? Мусимо ділати мудро. Висилаємо поручника, що чудово говорить по французьки разом з полоненим французьким поручником на авті з білою плахтою, як переговірників; до президента міста в справі передачі. Повіваючи білим прапором, доїзджають вони до французької гармати. Біля неї підстаршина і пятьох вояків. Дикі постаті, але — видно — добрі вояки. Заявляють, що мають приказ боронити мосту до останнього забитого. Німецький старшина пояснює: за ним іде сотня гармат і вони зметуть французьку позицію протягом хвилини. »Ми знаємо про це — каже французь підстаршина — але маємо приказ від свого старшини боронитись до кінця, і без іншого приказу не війдемо з позиції.« Така чисто вояцька мова подобається німцям. Панцирне авто з обома поручниками пропускають в місто, якого президент вдоволений, а навіть вдячний німцям за ввічливість. Виходить на яв, що ґенерал з ґарнізону давно вже втік, а з ним разом старшина, що видав наказ оборони. Панцирник підїзджає знову до сміливої французької залоги. Оповідають все подрібно: місто хоче відчинити ворота без бою. Французький комендант батерійного становища звертається до полоненого поручника з проханням видати приказ про піддачу. Всі приявні стають суворо, прикладаючи вояцькі руки до шоломів. Старшина видає приказ. Пятьох французьких вояків слухняно відходить до полону. Здоровимо їх мовчки як геройських вояків...«

БАЛЬТІКУМ.

Світанок приносить нам візію східньо-пруських катедр хрестоносного стилю. Кеніґсберґ недалеко, встаємо. І змучена, невиспана свідомість зачинає щораз більше обмірковувати дивну і цікаву справу балтійської проблеми. Чи події в Прибалтії стоять у якомусь звязку з подіями на заході? Чи світ цікавиться взагалі тими неясними фактами, маючи аж стільки далеко більших емоцій на французьких полях битв, під Компієн, на вулицях Бордо, швайцарських і еспанських прикордонних міст та Льондону? А перш за все: що саме означають переміни над Балтійським Морем, що діється у Литві, Лотвії та Естонії?

Початків і причин нових перемін над Балтиком шукати треба в двох основних фактах: підписанні відомого московського пакту між двома великими державами 24. серпня м. р. та ліквідації польської держави. Викликали вони цілу серію нових подій та ситуацій, змінивши політичний уклад цілої Прибалтії. В половині вересня 1939 р. совітська армія під командою теперішнього маршала і комісаря військових справ, а бувшого команданта київської військової округи Тимошенка, вступила на східні території б. польської держави, зайнявши також Вильно. 10. жовтня, з совітської ініціятиви, підписали представники СССР та литовської республики договір взаїмної приязні, на основі якого Вильно вернулося як історичне литовське місто до Литви, а в замін за це більшовицькі військові ґарнізони розташувалися у відповідній кількості по місцевостях Виленщини. Порозуміння з СССР було для Литви невідхильною конечністю і литовці як малий, бо ледви $2^1/_2$ міліоновий народ, прийняли цю конечність з вдоволенням, побільшуючи зовсім малим коштом свою територію і то землею й містом, до яких від початку своєї сучасної державности почували майже півмістичний сентимент. Відносини з Совітами укладалися зовсім поправно; більшовики на вулицях литовських міст нікому не заваджали; литовці цілковито занялися справою перенесення своєї столиці з Ковна до Вильна, як і важкою проблемою нормалізації постулятів і дворів дуже численної польської меншини, що раптом стала майже третиною цілого населення держави. Ідилля тривала понад пів року. Ще в квітні ц. р. писала московська »Правда« про ідеальний просто стан відносин між двома непропорціонально різними державами, а вже недавно президент Сметона, довголітній провідник литовського народу відвідував Вильно, давши своєю символічною візитою нагоду для політичного експозе премієра міністрів Меркіса про пляни Литви в рішенні виленської проблеми. Напрямні тих намірів прості: Вильно джерело литовщини і мусить бути литовське. Без огляду на явні сепаратистичні течії серед поляків та невдоволення національно перековнаних білорусинів. Та вкінці травня ц. р. прийшло до непорозумінь.

—o—

Садівничкам в дорогу на село

»Здоровля дитини це власність народу«.

У теперішніх часах помітне зацікавлення дитиною і те зацікавлення щораз більшає. — »Лицем до дитини!« — чуємо кличі — »Даймо дитині відповідну, здорову моральну і фізичну опіку!« Нині вже дитина не лише цемент, що спою родину, охота продовження свого фізичного »я« нині це справа й народня, його розвою, його динаміки. Тому ясною стає популяційна політика, ота журба народів з приводу малого приросту. Та тут справа не лише в самому прирості, але і в якості. Тут іде про створення й виховання морально і фізично повновартісної людини, підстави сили, творчости і розмаху народу.

Завданням садівничок, що їм повірено на вакаційний час цей найбільший скарб — українську дитину — є подбати, що б у тієї дитини була »у здоровому тілі, здорова душа«, зокрема, щоб у цю душу защіпити те, що найсвятіше. Завдання великої ваги і великий тягар обовязку та й великі можуть бути осяги і велика вдяка на майбутнє. А що за цікаві висліди праці? Діти у садку здебільша від 3—7 річні, це роки, що в них найбільше сприймається у цілому дитячому віці найподатливіші. Після Русселя це той час викінчування усього, на що людину в пізнішому віці стати. А всеж таки праця над дитиною у садку не дасть осягів, якщо не піде вона у парі з пізнанням самого середовища, господарського позему, загалом умовин життя в селі, де доводиться працювати. Тому перш за все добра садівничка мусить пізнати середовище праці, співпрацюючи з батьками, зживаючись із ними. Садівничка зовсім інакше розвяже проблем гігієнічних умовин хати, їжі, одежі дитини в убогому гірському лемківському селі, як в заможніших селах на Холмщині. І підхід до всього мусить бути інакший. Треба виробити собі це поняття про середовище, як починати діло. Інакша праця у »глухому куті«, де світ дошками забитий, де село жило здалека від усього нашого; не знає минулого, не здає собі справи з теперішнього.

Також інакше треба підходити до справи там, де дитина уважається у першу чергу за робучу силу, інакше там, де батьки стараються більше про неї, піклуються і хотять, щоб вона дійсно вийшла у люди. Та перше всього садівничка мусить зєднати собі батьків і село, дбаючи про гігієну села, культурно-освітню працю, нести першу поміч в наглих припадках, зокрема дбати про здоровля дітвори, зосереджуючи до цього всі свої сили і здібності.

Д-р М. Я.

—o—

Румунія зрезиґнувала з ґарантій Анґлії

ЖИДІВСТВО НА ПОСЛУГАХ АНҐЛІЇ ТА ФРАНЦІЇ.

Букарешт. Румунська рада міністрів під проводом премієра Татареску рішила зрезиґнувати з ґарантій Анґлії та Франції, даних Румунії 13. квітня 1939 р. Вслід за цим румунська закордонна політика напрямлена буде тепер на нові рейки. Це значить, що Румунія станула рішуче й беззастережно по стороні держав Німеччини та Італії.

Очевидно, що для Анґлії це неабияка поразка на европейському суходолі. Румунія вірить уже в повну перемогу Німеччини та Італії.

Що ж торкається внутрішньої ситуації у Румунії, то вже уряд з цілою безоглядністю виступив проти жидів, які одержали наказ з Льондону від сіоністів знищити нафтові джерела і таким робом внеможливити дальшу доставу нафти до Німеччини. Цю нікчемну роботу жидів унеможливлено.

—o—

Америка обмежує доставу зброї до Анґлії?

Ню Йорк. Американський дописувач »Ню Йорк Таймс« подає, що през. Рузвельт підписав проект закону, який забороняє американським фабрикам продажу зброї та муніції, призначену для американської армії та фльоти. Всі припаси зброї можна від тепер продавати чужим державам лише за згодою уряду. Якщо дотичні команданти заявлять, що ті припаси є зайві для оборони Америки, тоді можна таку зброю продати.

Якщо зважити, що команданти поодиноких родів зброї не можуть вповні відповідати за того рода трансакцію, то згаданий закон слід уважати за важкий та діймаючий удар у бік Анґлії. Від тепер Анґлія не могтиме купити в Америці ніякої зброї.

Що діється в Румунії

НАСЛІДНИК КОДРЯНУ В УРЯДІ.

Букарешт. У пятниці довершено зміни румунського уряду. При тому додатково покликано до уряду двох представників національної молоді. Провідник б. »Залізної Ґвардії« і наслідник Кодряну, Горія Сіма призначений державним підсекретарем у міністерстві освіти, провідник студентів Сімонеску, підсекретарем у міністерстві публичного вдоровля. Обидва нові міністри склали на руки короля присягу.

Факт покликання до уряду згаданих двох румунських націоналістів багатомовний.

—o—

ЗМІНИ В РУМУНСЬКОМУ УРЯДІ.

Букарешт. Аґенція »Радор« подає, що деякі міністри румунського уряду подалися до димісії. Між іншими уступили: міністр закордонних справ Ґіґурту, державний секретар Урдаріску, секретар ради міністрів Протохля, міністр закордонної торговлі Хрісту, міністр віроісповідань Кіобану.

На місця міністрів, що уступили, прийшли: Вайда Воевод мін. закордонних справ, Інкулек і Ністор призначені державними секретарами, Ґіюреску покинув пропаганду й став міністром віроісповідань.

—o—

З українського життя

У ПАМЯТКУ ПАРИЖСЬКОЇ ТРАГЕДІЇ.

У память паризької трагедії відбулася у неділю 9. червня у засянській церкві в Перемишлі о год. 18. веч. заходами У.Н.К. та б. старшин Укр. Армії панахида відправлена о. Мягким в асисті чотирьох священиків. Панахиду співав муж. хор під дир. о. Борси. В часі панахиди прибічну сторожу біля гарно построєної символічної могили держали б. старшини У.А. Немило вражало, що деякі „запаленці спорту" пішли на мячеві змагання, що відбувалися чомусь в цій годині... Чи вже не було на те іншого часу? Це доволі сумно, що саме наші „спортовці" мають так мало почуття не го патріотизму, але й міри.

З БУШКОВИЧ, пов. Перемишль.

Хоча погода не сприяла, відбувся в селі Бушковичі пов. Перемишль, у дні 23. червня о год. 16., при великій участі населення місцевого та сусідніх сіл і самого міста Перемишля, величавий похід на місцевий цвинтар, на могили чотирьох, замордованих поляками, жертв. У поході йшло вісьмох священиків під проводом о. Крупи. В поході приймали участь великі маси народу, співав гарно місцевий хор під дир. п. І. Івасика, несено багато вінків. На могилі відправлено панахиду, проповідь виголосив о. Борса ЧСВВ., опісля промовив дир. Чорняк. Учасники одномінутовою мовчанкою вшанували память борців за волю. Поминки закінчились відспіванням нац. гимну. Порядок підчас походу був взірцевий, свято пройшло у повазі, гідній хвилі.

ПЕРША АНКЕТА В ПЕРЕМИШЛІ.

У дні 24. червня в год. 20. вечором відбулася заходом перемиського У.Н.К. у салі ОО. Василіян перша анкета для громадянства міста Перемишля. Ціллю анкети був звіт з дотеперішньої діяльности місцевого У.Н.К. У склад анкетної президії входили: голова Комітету, о. сен. Татомир, секретар п. І. Клим та п. Маринович Р. Анкету відкрив о. сен. Татомир, а справи поодиноко реферували орґан. референти, І. Клим, дир. Борисевич та проф. Росткович. При кінці звітів о. сен. Татомир зясував справу в річевім слові, нагородженім бурею оплесків. В дискусії забирали голос: Зятикова, Заблоцький, Пинило, Ганущак, дир. Борисевич та Р. Прокоп.

З ЯРОСЛАВА.

Принагідному прохожому певно впала в очі ґрупка дітвори, що під проводом учительки оглядала Ярослав. Це шкільні діти із Бушковичок к. Перемишля зі своєю учителькою п. Е. Андрухович та ще з місцевими громадянами, інж. Каплистим і зач. Андруховичем оглядали старовинні будівлі. Прогульковці оглянули й українські торговельні та промислові осередки й ярославську церкву. В „Віті" зустрінулися прогульковці зовсім припадково із о. прал. Л. Куницьким. Підчас балачки виявилось, що діти знають історію України та княжого города Ярослава. Пописувались і піснею. Співали дійсно гарно. О. Пралат погостив дітей перекускою і п. Дуб, власник „Віти", не дав себе випередити в гостюванні малих громадян. Всі були раді, дітвора найбільше. Звідсіля прогулька пішла до української книгарні „Логос". Дітей цікавило все, що бачили, кожна історична картина, кожна постать з тієї історії не була їм чужа, вони про все вже знали, про все чули — про давних князів, королів, про героїв визвольної війни. Такі прогульки дітвори до міста дуже корисні. Діти поширюють свій горизонт знання, бачать старовину, розріст української торгівлі та вертаються опісля домів з вражіннями, що довго залишаться як спогад милий і хосенний.

ЗІ СЯНОКА І СЯНІЧЧИНИ.

І в Сяноці відбулося Свято Моря, а то заходом Культ.-освіт. Секції при Філії Т-ва „Просвіта". Відкрив це свято старшина чорноморської фльоти Святослав Шрамченко, опісля чергувалися точки програми відповідного змісту — співи, інсценізація, рецитації і т. д. Думка про море та святкування піднесення українських прапорів на кораблях, це одно з кращих наших свят, що можуть обійтись без смутків та панахид. Врешті як дорога рідна земля, то й дороге і море. Від віків йде боротьба за панування над морями: хто володіє морем, цей має і значіння у світі. Освідомив це собі Наполеон на острівці св. Олени: „Ох, якщо б я опанував море!" Ясно, що тут у нас, в горах, немає такої туги за морем, та все ж таки навіть і ті інтеліґенти, що з деяким легковаженням ставились до свята, вкінці зрозуміли його вагу.

Цікаво пройшло і Свято весни в Боську біля Сянока. Поїхали ми туди зі столиці роверами. Перед нами чудові околиці! Надовкруги встеляються зелені довгі лани збіжжя, а дальше на узбіччі гір майоріють ліси. Переїзджаємо села. Школярі вітають нас поздоровленням „Слава Україні!" Доїзджаємо до села Боська. Стрічаємо жінку і питаємо, де є площа.

„Площа не знаю де є, але „вшитко" зібралося коло церкви на „показ".

Зараз за мостом впадає нам в очі заквітчана прапорами і зеленю брама з написом: „Спортова Лугова Площа".

Біля брами товпиться переважно молодь.

При вході на площу інформують нас, що Свято вже зачалося. Саме відібрали дефіляду командати спортових організацій Лемківщини м-р Д. Яців і Верх. Пластовий Отаман проф. М. Іваненко.

Впорядчик вручає нам програму Свята, яка складається з 20-ти точок, а то: дефіляда, промови, привіти, вільноручні вправи, ягілки, національні танки і хорові співи.

В коротких перервах між поодинокими точками приглядаємося ближче положенню села. Лежить воно над Вислоком, опоясане до половини горами. На самому високому шпилі дерев'яна церківця, якби вартовий села.

В цій хвилі підходить до нас місцевий інтеліґент, який подає нам подрібні інформації. Село Босько начислює 270 хат українських і 230 польських. За часів польської влади культурно-освітнє життя села цілком завмерло. Мимо усіх старань влада не дозволяла на ніякі товариства, а існуючі порозвязувала. Сьогодні село пробудилось. Вправді підчас війни поляки спровокували стріли і за це невинно потерпіло 45 хат і 17 українців згинуло, між ними й о. Величко впав жертвою тієї провокації. Та і по цих важких переживаннях село почало оживати. Завдяки невтомній праці дир. школи д-ра Левицького зорґанізовано кооперативу, оживлено діяльність Читальні „Просвіти", відновлено Т-во „Луг" і зорґанізовано „Пласт". У веденні культ-освіт. праці, тіловиховній і кооперації помагають учительки п. Савчак Ірина, п. Ривак Анна й учитель п. Ганушевський Богдан. Учителі дають напрямні, а ціле село кидається зі запалом до праці, щоби надробити це, що 20 літ пляново нищено.

Виявом такої збірної праці — інформує нас дальше місцевий інтеліґент — є отся площа. Тому три тижні на цьому місці була камяна гора, заросла хабаззям. Селяни звернулися до о. Адміністратора Антонишина з проханням відступити їм це місце на спортову площу. Без ніяких перешкод о. Антонишин віддав, хоча може й сам не вірив, чи з цього щось путнього вийде. Сьогодні це прекрасний майдан, на якому вправляє біля 150 осіб молоді, ба навіть танці виводять!

По першій половині програми підходимо до буфету. Чого тут нема!? Тістка, закуски, безалькогольні напитки. Все це споряджене місцевими господинями під проводом п. Савчак Ірини, яка веде куховарський курс.

Заграла дута орхестра. Це знак, що друга частина свята зачалася. Занимаємо вказані нам місця. Довідуємося, що ця орхестра, яка складається з 20 людей, одинока на цілу Лемківщину. То ж не дивно, що ціле село нею гордиться. Орхестрою дириґує самоук Микола Кспина.

Під звуки маршу „Гей там на горі Січ іде" і „Ми гайдамаки" виконує 38 місцевих юнаків вправи. Опісля під рясні оплески гостей виходить довгим цвітистим ланцюхом 49 дівчат під проводом учительки п. А. Ривак. Дівчата виводять прекрасно ягілки. Взагалі кожна точка програми, чи то вправи, чи то танки, хорові співи, усе дбайливо підготоване, і знаменито виконане. Зокрема вільноручні вправи 72 дівчат заслуговують на признання. Атракцією Свята Весни були добре підібрані танки 6-ох танцюристів (2 дівчині і 4 хлопців) зі сусіднього села Вороблика. Вони виконали отсі нац. танки: „Чумак", „Гандзя", „Запорожець" і „Шуліка". Головно „Гандзя" у виконанні п. Палицівної Стефи і п. Шуля Андрія впрост чарували приявних. Ніхто не повірить, що на селах криються такі великі таланти. Цілу багату програму вичерпано о год. 7. веч. На закінчення відспівано гимни: Луговий, Пластовий.

Село Босько може стати взором порядку й орґанізації для всіх наших сіл.

З БЕЛЗА.

Філія т-ва »Сільський Господар« у Белзі, основана ще в 1927 р., яка в останніх літах була нечинна, з кінцем березня ц. р. відновила свою діяльність. Головою філії вибрано ветер. лікаря Євгена Коненка. У філії працюють фахові сили: інж. Оксана Дучимінська, інж. Ст. Яцура, інструктор Дм. Заворотюк. Канцелярія філії веде господарську порадню в Белзі в торгові дні та в недалекому містечку Варяжі. Зацікавлення порадною велике. Головні справи — це технічно-фахові, та на перше місце висувається заступництво селянських інтересів. В терені звичайна орґанізаційна й фахова праця. Поважний здобуток — це навязання співпраці з цукроварнею у Вожучині та перебрання фахової управи над всіми селянськими плянтаціями цукрових буряків у повіті. Співпраця з усіми українськими товариствами навязана. Влада ставиться прихильно. Перед філією »С. Г.« у Белзі велике завдання. Сусідні села незорґанізовані, а то й спольонізовані, — подальші села також дещо перемішані, та назагал — не дуже. Майже у кожньому селі був тут польський або жидівський фільварок. Сім найбільших із тих фільварків, що їх покинули власники, є в завідуванні українців. Нададміністратор теж українець. Крім персоналу філії в найближчому сусідстві Белза працює ще 5 інженерів-аґрономів українців як управителі фільварків.

КОНЦЕРТ ШЕВЧЕНКА В ЛЮБЛИНІ.

В цьому році бував я на кількох Шевченківських концертах по тамтому боці Сяну, опісля на двох концертах по тому боці. Що край то звичай! Там, згідно з принципом, покланялися Шевченкові „ясі язици", проводив „вибраний народ", українці були здебільша статистами. Був я на Шевченківському святі в Перемишлі вже по тому боці. Опісля у Люблині 22. червня в салі відновленого міського театру. Завдяки гарній салі, естетично прикрашеній естраді, рефлекторам, порядкові, точності, старанно підібраній програмі концерт був дійсно репрезентаційний. Люблинський Комітет не щадив ні труду, ні видатків. Видно було, що Святом займались люди, які бачили світ і там, де треба себе показати, вміють показатися у культурному виді, зірвавши з тим нещасним нашим примітивізмом, що так бє у очі. На перше місце вибивався на тому святі відомий уже хор під орудою В. Божика. Його я мав змогу тут вперше почути і мене захоплювала та зіспіваність, а зокрема ці дійсно »оксамітні« баси.

З важкого завдання рецитатора вивязався, як звичайно, по мистецьки м-р Ю. Ґеник-Березовський.

Перший раз чув я і п. Каратницьку-Крушельницьку. Її добре поставлений голос, певний виступ, виразна дикція — без закиду.

П. Михайлівська Кисілевська вибрала до свого старанно підготованого виступу фортепянові твори тільки українських композиторів, що треба з признанням підчеркнути.

Промову по німецьки та українськи виголосив проф. Білик, розвинувши декілька дійсно ориґінальних думок.

Акомпаніямент спочивав в руках пань Гвоздецької та Дутко.

Виступав на тому святі і хор місцевого Комітету. Назовні хор дійсно гарно презентується, голосовий матеріял добрий. При солідній праці може довести до гарних осягів. А дійсно в Люблині відчувається недостача такого місцевого репрезентаційного українського хору.

УКРАЇНСЬКИЙ КОМІТЕТ У ТАРНОБЖЕҐУ

Розпорошені українці по широких просторах середущої Европи збираються в більші чи менші гуртки, орґанізаційно обєднуються, надають своїм гурткам правні форми і в них вливають український зміст. Такий гурток, закинених в різних часах українців повстав у Тарнобжеґу в Сандомирщині, де суддя д-ра Т. Матейків скликав сходини українців з найближчої околиці міст і по нарадах українці створили Український Комітет у Тарнобжеґу для оборони своїх інтересів перед владою і для плекання громадянського життя. Комітет взиває всіх українців, які живуть в околиці Тарнобжеґу, зголошуватися в члени Комітету. На перших сходинах вибрано до Комітету таких людей: д-р Теодор Матейків — голова, інж. Володимир Сіяк — заступник голови, Володимир Мірецький — писар, м-р Теофіль Микитка — скарбник і Іван Лобай — виділовий. Іл.

З ЖИТТЯ УКРАЇНЦІВ В БЕРЛІНІ.

Українська еміґрація розбрилася по всій великій Німеччині. Не залишила і столиці — Берліна. Число українців в Берліні останніми часами значно зросло. Коли до 1940 р. — начислювали в Берліні 100 українців, то з початком 1940 р. було їх уже 300, а тепер понад 700. В останніх тижнях приїхало на працю до фірми „Сіменс-Шукерт" 300 осіб. Один транспорт приїхав з Кракова, а 2 з Ліцманштадту. Це все здебільша молодь, в тому 80 жінок, та 40 студентів. Приміщення мають головно в таборі, дехто мешкає приватно. Праця різноманітна. Багато студентів переходить вишкіл — навчання на фахових робітників. Заробляють стільки, що вистарчає на культурне життя.

Мужеський табор має провідника українця, Петра Макаренка, що з пожертвою піклується всіма справами. З доручення філії УНО орґанізацією мужеського табору зайнявся п. В. Кузьмик, а жіночого п. Луців. Що неділі відбуваються спільні прогульки для пізнавання міста та його цінностей.

З приводу ротердамської та паризької подій відбулась у таборі святочна академія.

9. червня відбулися Загальні Збори гуртка УНО в муж. таборі у приявності понад 200 осіб. Гурток після референтур поділено на секції, а ті на звена. Культурно-освітні сходини і спортові сходини відбуватимуться 1 раз в тиждень. Спортові вправи відбуваються на спорт. площі в Сіменсштадті. Культурно-освітні сходини з рефератом відбуваються в муж. таборі в авлі.

Члени Гуртка, хоча зайняті працею, не забувають і про національні вимоги, гуртуються, щоб не загубитися серед чужого середовища та навчитися чогось, користаючи з побуту в столиці Великої Німеччини.

БАНДУРИСТ КОСТЬ МІСЕВИЧ НА ХОЛМЩИНІ

На Холмщині за польських часів не вільно було грати на бандурі, аж тепер мала вона змогу пізнати цей свій рідний інструмент на концерті бандуриста Костя Місевича, що оселився у Холмі, та час від часу виїздить в околичні села й містечка на виступи. В програмі концертів Місевича входять козацькі думи, історичні і народні пісні та танкові мельодії. Деякі точки програми п. Місевич виконує сам, а деякі разом з дружиною та п. Василем Штулем.

Перед концертом бандурист Місевич завсіди оповідає про бандуру, починаючи: „Наша бандура бренить і мов жива істота голосить про славне минуле, героїчні змагання за волю"... Також кожну думу бандурист попереджує поясненням. „Українську пісню — родив український степ широкий і Дніпро та море"...

Гарні і виховні ці концерти наших бандуристів. Слухаючи їх захоплюється не лише серце, не лише душа розпливається у мріях, але гартується вона вірою: що вернеться ще й слава та воля! Тому велику місію виконує бандурист Місевич і за те належиться йому вдяка.

НОВИНКИ

КАЛЄНДАР.

ЛИПЕНЬ.

6. Субота — Агрипіни
7. Неділя — РІЗДВ. СВ. ІВАНА ХРЕСТ.
8. Понеділок — Февронії.

НЕ ВІЛЬНО ПОСИЛАТИ ГРОШЕЙ В ЛИСТАХ! Звертаємо увагу, що не вільно посилати грошей в листах, бо це не тільки не дозволене, але навіть підлягає карі. Передплату належить посилати тільки чеками або звичайними переказами. Просимо не присилати грошей у листах, бо це не дозволене. Звичайних поштових значків із Німеччини теж не присилати. Ці значки тут неважні.

Адміністрація »Краківських Вістей«.

ЖІНОЧА СЕКЦІЯ при т-ві »Просвіта« подає до відома, що дитячий садок буде відкритий і підчас шкільних ферій. Приймається дальші вписи в домівці т-ва, Краків, Ринок 12/II, між год. 9—1. Садок веде фахова сила.

ЖІНОЧИЙ В. В. М. закликає жінок вступати в члени. Вправи на площі (Краків, Ґжеґужецька ч. 18) відбуваються в такі дні: середа і пятниця від год. 18.30, в неділю в 7-ій рано.

ВІДЧИТ АДВ. Д-ра СТ. ШУХЕВИЧА п. н. »Перший раз на лобному місці« відбудеться вдруге в суботу 13. липня ц. р. в салі т-ва »Просвіта« у Кракові, Ринок 12/II. Початок в год. 19.30. Вступ за добровільними датками.

НОВА УПРАВА СТУДЕНТСЬКОГО Т-ВА »ЗАРЕВО«. Загальні Збори Українського Студентського Товариства „Зарево" в Берліні, що відбулися 2. червня 1940 р., вибрали нову управу у такому складі: 1) Кобільник Володимир, голова, 2) Вітошинський Борис, заступник голови, 3) Пернеровський Микола, секретар, 4) Сочинський Ростислав, скарбник, 5) Кравців Марта, бібліот. і архів. Контрольна комісія: Феник Осип, Антонович Омелян, Галай Дмитро. Товариський Суд: Фіґоль Атанас, Качмар Михайло, Процик Нестор. — За інформаціями у справі студій звертатися на адресу: — Украінішес Студентенферайн „Зарево", Берлін — Шарльоттенбурґ 7. Постшліссфах 243.

— СПРАВЛЕННЯ ПОМИЛОК. У цінній і дуже цікавій розвідці пера проф. д-ра Мирона Кордуби п. н. Болеслав Юрій II. Останній самостійний володар Галицько-Волинської держави. З нагоди 600-ліття його смерти«, що появилася фейлетонами у »Краківських Вістях« в числах 52, 53, 54 і 55, друкарський чортик напакостив дуже багато. І так усюди, де приходило слово »угорський король«, »Угорщина« зложено помилково »мадярський король«, »Мадярщина«; імя монгольського хана »Бату« зложено помилково »Батій«. Далі при самому кінці розвідки останнє речення про здогадних отруйників Тройденовича від слів: »Не без того... до дійсного й великого володаря« зовсім змінене внаслідок друкарської помилки. Всі ці помилки будуть виправлені Шановним Автором в окремій відбитці - розвідці, що появиться в найближчих днях.

Короткі вістки

= В АНҐЛІЇ запанувала велика тривога, бо все населення з жахом ожидає бурі, яка гряде. Преса остерігає населення перед панікою, але це нічого не помагає. Судові власти карають усіх, які поширюють тривожні вісті, але населення переконане, що поразка Анґлії неминуча.

= НАСЕЛЕННЯ КИПРУ гостро виступає проти Анґлії за те, що там введено загальний обовязок військової служби. Населення уладжує демонстрації так, що доходить до сутичок з анґлійським військом.

= МАРШ. ҐРАЦІЯНІ хоч переїхав до Лібії на становище Ґубернатора, то й дальше остався шефом ґенерального штабу італійської армії. На час неприявности Ґраціяні заступатиме його ґен. Роатта.

= СОВІТСЬКИЙ корабель »Маяковскій« вернувся до Владивостоку. Його задержали 14. м. м. анґлійці та віддали французам. Другий совітський окрабель »Селянґа«, що його задержали анґлійці прибуде до Владивостоку з кінцем ц. тижня.

= МАНЕВРИ СОВІТСЬКОЇ морської фльоти відбудуться цими днями на Балтику.

= ПРИМУСОВІ РОБОТИ в Анґлії. В Анґлії проголошено відозву про те, що кожний громадянин буде покликаний до примусових робіт для оборони краю.

= МАСОВА ВТЕЧА з Анґлії до Америки. Очевидно, що найбільше число втікачів — це багатії, жиди, тощо. Денно зголошується за візою 3.000 осіб.

= ГОЛЯНДСЬКІ утікачі вертаються тепер з Франції домів. Німецька влада піклується щедро тими утікачами, вможливлюючи їм поворот домів, роздає харчі, тощо.

= Б. КОРОЛЬ АЛЬБАНІЇ АХМЕД ЗОҐУ прибув зі своїми сестрами до Льондону. Таким чином усі б. державні мужі опинилися тепер у Льондоні.

= В ІНДІЇ дальше неспокійно, хоча анґлійська інформаційна служба впевняє, що все у порядку. Пристань у Бомбаю з приводу заворушень зачинено.

Нова Управа Українського Видавництва

Надзірна Рада »Українського Видавництва«, Сп. з обм. відп. у Кракові, подає до відома, що з днем 1. червня ц. р. уступив на власне бажання з Управи Видавництва Д-р Є. Ю. Пеленський. До Управи покликано Проф. Д-ра Івана Зілинського, та Дир. Івана Коцура. Кожний із членів має право самостійного фірмування Спілки. Проф. Д-р Володимир Кубійович, — Голова Надзірної Ради.

КОМУНІКАТИ ТА ОБІЖНИКИ

ОБІЖНИК Ч. 9.
ВИПОЧИНКОВІ ТАБОРИ.

Кандидати на поучників: Згідно з дорученням Ґенерал-Ґубернаторства вишкіл кандидатів на поучників відбудеться **лише у двох місцевостях**, а саме **в Окшеві** біля Холма для таборів з Окшева, Туркович і Переспи, а в Романові для Романова. Щойно по вишколі поучники розїдуться до своїх таборів. Кандидати на поучників мають явитися найдальше 10. липня в год. 12. вполудне.

Звертаємо увагу Українським Допомоговим Комітетам, щоби безумовно виконали обовязок зголошень і висилки цих кандидатів зі своїх повітів.

Ліквідація зголошень до табору в Жеґестові. З огляду на те, що табору в Жеґестові не буде, всі таборовики, що до нього зголосилися, мусять ще раз заявитися, чи поїдуть до таких самих таборів на Холмщині, для мужчин в Турковичах, а для жінок у Переспі.

Д-р В. Кубійович, провідник У. Ц. К.
М-р Я. Рак, реф. оп. над молодю.

ЗВІДОМЛЕННЯ ЗІ ЗБІРКИ МЕТАЛЮ ДЛЯ НІМЕЦЬКОЇ АРМІЇ.

ДО УКРАЇНСЬКИХ ДОПОМОГОВИХ КОМІТЕТІВ НА ТЕРЕНІ ҐЕНЕРАЛ-ҐУБЕРНАТОРСТВА.

Пригадуємо, що 5. липня минає речинець надсилання посвідок, виданих Крайсгавптманами чи Штадтсгавптманами на зібрану кількість металю для німецької армії, з зазначенням назви збірниці, роду й ваги доставленого металю враз з поіменним списом жертводавців.

Ті Комітети, що вже надіслали звідомлення й подали лише загальну кількість зібраного металю, просимо достосуватися до повищих вказівок і надіслати, доповняльні і вичерпні звідомлення.

Краків, дня 2. липня 1940 р.

Д-р В. Кубійович, провідник У. Ц. К.

—o—

Зі спорту.

ПЕРШІ ЛЕГКОАТЛЄТИЧНІ ЗМАГАННЯ В СЯНОЦІ.

В неділю 30. червня ц. р. на військовому стадіоні в Сяноці відбулися перші українські легкоатлетичні змагання, що їх зорганізував Карпатський Лещетарський Клюб у Сяноці при співучасти Відділу Виховання Молоді в Балигороді. Змагання почалося в год. 9-ій передпол. і тревали з 2 год. перервою аж до год. 19-ої. Змагунів — з Сянока 24 мужчини і 12 жінок та кількох з Балигороду. Висліди в поодиноких конкуренціях такі:

МУЖЧИНИ:

Біг на 100 м.: Скоробогатий 12", Гута 12.8", оба зі Сянока. Всіх змагунів у цій конкуренції було 9.

Біг на 400 м.: Гнатів 60", Левицький Роман 62", оба зі Сянока. Змагунів 4-ох.

Біг на 3.000 м.: Сліпецький 10'24", Мацілинський 10'43" і Фаль 10''50'. Всі зі Сянока. Змагунів 5-ох.

Штафети 4×200 м.: І. ґрупа 2'5", II. ґрупа 2'10". Всі зі Сянока.

Штафета 3×1.000 м.: І. ґрупа 9'42", II. ґрупа 10'7". Всі зі Сянока.

Скок у далечінь: Скоробогатий 5.49 м., Гнатів 5.22 м., Гута 5.18 м. Змагунів 6. всі зі Сянока. (Рекорд скоку в далечінь на Західній Україні був 6.36 м. — Петріна Львів).

Скок у височінь: Литвинка, Балигород 1.59½ м., Гута і Мацілінський по 1.54 м., обі зі Сянока. (Український рекорд Зах. України був 1.69 м. — Кочій »Сокіл«, Коломия).

Мет диском: Гнатів 34.32 м., Бровар Євген 27 м., Сліпецький 25.15 м. Всі зі Сянока. Змагунів 4.

Стусан кулею: Гнатів 10.88 м., Сліпецький 10.25 м., Бучацький 9.60 м. Всі зі Сянока. Змагунів 9.

ЖІНКИ:

Мет диском: Ляхитська Любов 24.20 м., Патроник Ольга 20.30 м. Обі зі Сянока. Змагунок 7.

Мет ратищем не скінчився, бо одна буйна змагунка одиноке ратище зломила при пробному меті.

Скок у далечінь: Марків Надія 3.75 м., Гривнак Софія 3.51 м., Залізняк Ліда 3.43 м. Всі зі Сянока. Змагунок 6.

Скок у височінь: Олшанська, Балигород 1.22 м., Марків, Сянік 1.17 м. Змагунок 7. (Український рекорд Зах. України був 1.37 м.).

Біг на 60 м.: Олшанська, Балигород 8.9 с., Марків, Сянік 9 с., Гривнак, Сянік 11. Змагунок 9.

Біг на 200 м.: Олшанська, Балигород 32.9 с., Марків, Сянік, 33 с. Змагунок 4.

При кінці відбулася ще **штафета жінок 4×75 м.** Змагання закінчено відбиванкою дружини Сянік проти дружини Балигород з вислідом 2:0 в користь Сянока.

Орґанізація змагань добра. Значіння цього першого, історичного легкоатлетичного змагання в Сяноці велике під кожним оглядом. Цієї неділі ми могли сконстатувати факт, щоне тільки молодь, але і старше громадянство розуміє велике значіння розумного і доброго спорту. Слід зазначити, що майже всі змагуни і змагунки стартували без відповідної спортової підготови, а проте висліди з огляду на теперішні обставини задовільні.

— от —

—o—

ПІНҐ-ПОНҐОВІ ЗМАГАННЯ.

Дня 26 травня ц. р. в год. 8-ій веч. розіграла секція УНО у Ватенштадті пінґ-понґові змагання в VI. таборі з німцями. Вислід змагань 5 : 0 (VI табор — німці XXIII — українці). (VI) : (XXIII). У змаганнях узяли участь:

1) Санович Р. — Ріхтер: 21:18, 21:12
2) Мороз М. — Лебель: 21:5, 21:14
3) Клиновський В. — Вцель: 21:2, 21:3
4) Мартинець Яр.: вальковер.
5) Гавриш Ст.: вальковер.

На змаганнях було приявних коло 150 видців.

МЯЧЕВІ ЗМАГАННЯ

Секція копаного мяча при УНО у Ватенштадті розіграла тренінґові змагання 20 червня ц. р. Змагання розіграли табори XXIII — VI з вислідом 3 : 2, а дня 23. червня ц. р. табори XXII — IX з вислідом 4 : 2. Оба ці змагання виявили, що наші змагуни держаться добре. Німці, не зважаючи на кращі умовини і хоч краще виглядають, не могли наших перевищити. Одначе наші змагуни не повинні вдоволятися дотеперішніми успіхами, а дальше вперто над собою працювати, щоб мати ще кращі осяги, ніж дотепер.

—ко.

ВІДБИВАНКОВІ ЗМАГАННЯ У ПЕРЕВОРСЬКУ.

23. VI. ц. р. розіграла відбиванкова дружина Ярославського К. Л. К. змагання зі Спортовим Гуртком при читальні в **Переворську.** Змагання по завзятій та драматичній (підчас бурі й дощу) грі покінчилися перемогою ярославян у відношенні 2:1, при чому першого сета виграли господарі, що скорше вміли приміниться до важкого грища. В другому й третьому сеті гра належить головно до гостей, що переважають. Назагал господарі виявилися дружиною слабшою фізично; тактично й технічно теж уступали гостям. Свої браки надроблювали господарі великою амбіцією та завзятою грою. Гру ярославян ціхувала обдуманість та пляновість поодиноких акцій та технічне заавансування. Гра стояла на доволі доброму рівені; поведення грачів добре, судля слабий. У трійкових змаганнях виграла трійка Ярослава у відношенні 2:1. Вирізнювалися в обох дружинах »стрнакі«. Суддя Я. Мартинович добрий і гострий.

Дружина Переворська виступила в гарних одягах (сині штанцята й жовті сорочки з рукавами), що викликало миле враження.

ша.

ТАБОР — ЦЕ ШКОЛА ТІЛА, ДУМКИ І ХАРАКТЕРУ!

НІМЕЦЬКА ДЕЛЕҐАЦІЯ У БАСАРАБІЇ.

Букарешт. У порозумінні з Румунією і Совітським урядом виїхали з Букарешту до Бесарабії німецька делеґація, що заступатиме там інтереси німецьких громадян. У проводі делеґації є спеціяльний повновласник для господарських справ у Букарешті пос. Найбахер. У Басарабії живе 80.000 німців.

Дрібні оголошення

Негайно потребуємо книжки »Виріб овочевих вин та соків«, видання В-ва »Українська Преса« (Ів. Тиктор) у Львові 1938 р. Заплатимо 1 зол. 50 сот., або вишлемо більший »Кобзар«. Книгарня »Дешева Книжка«, Краків, вул. Братська 9. 637 2-3

Лікар ЮЛІЯН ПАВЛИШИН почав практику в Холмі, вул. Любельська 52, І. поверх. 647 2-2

Лікар-дентист МИРОН КРАВЧУК ординує в недугах устної ями та зубів. Холм, вул Любельська ч. 52, поверх. 648 2-2

Першорядна кравецька робітня Василя Бурки, Краків, Кармелітська 46, м. 14, офіц. II. 634 2-5

Книжки, шкільні підручники, краєві та закордонні часописи, картки, образи, канцелярійне приладдя поручає книгарня та складниця часописів 605 3-4 »Л О Г О С«, Ярослав, Головна 19.

М-р Н. Рибак, Маріян Легінович із Монастирьк, а також інші мої знайомі з Бучаччини, подайте свої адреси: Stephan Duschenko, Watenstadt 2, über Braunschweig, W—lager 23, Stube 8. 649 2—2

Пошукую Ольгу Хоркаву й Ярослава Біласа з Трускавця. Залізняк Василь »Краківські Вісті«. 2-2

Адвокат Ярослав Гриневич відкрив свою канцелярію в Грубешові, напроти пошти. 644 2-2

Складача потребує українська друкарня »Альфа« В Ярославі, вул. Городська ч. 9. 636 2-2

КОПЕНГАҐА. В. П. Д-р М., бувший кореспондент »Нового Часу« в Данії. Подайте Свою адресу до »К. В.«. Вітаю Вас! П. С-ий 1-?

Хто знає, де находиться Панна Лащук із Лужка Долішнього, пов. Дрогобич, хай подасть за винагородою вістку до Адмін. »Кр. Вістей« для Влодка К. 633 1-3

Пошукую полонених і друзів: Івана Дарвая з Новоселиці, пов. Долина; Василя Кобинця з Мізуня Старого та Гука Івана з Церківної. Олександер Мельник, Volks. Lager XX. Glauchau. 661 1-1

Друзі відізвіться: Федір Ґерляк, Гринько Гірчак, Василь Думич, Іван Андрусечко. — Василь. Werk Hasag" Werkschutz, Skarżysko — Kamienna 656 1-1

Хто знає про Михайла Телюка з Городка біля Львова, який служив у 4 полку п. в Кельцах, а згодом десь пропав у польсько-німецькій війні, хай ласкаво напише за зворотом коштів на адреси: Stepan Weteszko, Watenstedt über Braunschweig Lg. 23. Gt. 23. Deutschland, або Mychajło Kischko, Starachowice. Postfach 1. (Radom). 657 1-2

Шукаю брата Івашка Івана зі Судової Вишні — Івашко Євген, Sosnowitz, Warschauerstr. 18. 654 1-1

Дубенщина, околиці Теслугова, відізвіться на адресу: Polikarp Hawryluk bej Heinr. Samerwein 16. Schaafkeim (Hessen) Hindenburgstr. 12. 658 1-1

Інж. Іване Тимчишин! Відізвись! Інж. Михайло Тишовницький, Ясло, Берґамт. 659 1-1

Прошу всіх друзів із Семигинова, пов. Стрий, і знайомих негайно подати про себе вістку. Когут. Kohut Osyp, Starachowitz, Postfach I. (Polen). 660 1-1

ОПОВІСТКА.

В дні 27. березня 1940 р. надав в поштовому уряді Краків 1 невідомий мені п. Михайло Канцелярчук квоту зол. 900.—, а п. Микола Гуменюк квоту зол. 110.50, подаючи на відтинку грошевого переказу під своїм прізвищем надавця, мою адресу.

Тому, що пошта не могла доручити цих грошей адресатові, повернули вони на мою адресу. Надавці можуть відібрати їх у мойому бюрі, Краків, вул. Пілсудського ч. 13., партер, виказуючись посвідкою надання, згл. можуть письменно порозумітись зі мною, щодо пересилки цих квот.

Альфред Бізанц.

Присилайте передплату!

ЦІНА ОГОЛОШЕНЬ: Ціла сторінка 600 зол., пів сторінки 320 зол., 1/4 сторінки 180 зол., 1/8 сторінки 150 зол., 1/12 сторінки 80 зол.
МЕНШІ ОГОЛОШЕННЯ: 1 міліметер ширини 1 шпальти (або його місце) 1 зол. — В тексті 100% дорожче, на першій сторінці 200% дорожче.
ДРІБНІ ОГОЛОШЕННЯ: 30 сотиків за слово, найменше 3 зол. Для шукаючих праці 15 сот. за слово. Матримоніяльні по 50 сот. за слово.
ПЕРЕДПЛАТА »Кр. В.«: Цінник передплати поданий на першій сторінці. Передплату треба висилати згори. Передплата однакова в краю й закордоном. Часопису на кредит не можемо висилати.
КНИЖКИ: Всі книжки нашого видавництва продають книгарні й адміністрація видавництва. Хто хоче замовити книжки просто на свою адресу — повинен наперед прислати належитість і на пересилку, а тоді вишлемо бажані книжки.
ВИСИЛКА ГРОШЕЙ: Гроші на передплату, чи книжки з Ґенерал-Губернаторства належить посилати переказами або чеками нашого видавництва PSch A Warschau Nr. 2.143. З Німеччини на адресу: „Ukrainische Nationale Vereinigung" Berlin W. 50. Ansbacherstr. 15. З Протекторату на адресу: „Probojem". Praha XIV-65 post. schr. 3.— Курс 1 нім. марки 2 золоті. *При висилці грошей все треба подати на що призначені гроші.*

За Редакцію відповідає начальний редактор Л. Хомяк у Кракові. Видає „Українське Видавництво", Краків, вул. Кармелітська 34, II. Телефон 230-39
З друкарні „Нова Друкарня Денникова" під наказною управою, Краків, вул. Ожешкової 7, тел. 102-79.

Verantwortlich für den Gesamtinhalt und Anzeigenteil: Hauptschriftleiter L. Chomiak Krakau. Verlag: „Ukrainischer Verlag" G. m. b. H. Krakau, Karmeliterstrasse 34. II, Fernsprecher 230-39 Druck: „Nowa Drukarnia Dziennikowa". Kommissarische Verwaltung, Krakau, Orzeszkowagasse 7. Fernsprecher 102-79